

وزارت جهادکشاورزی

سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل

بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل

شماره ۲

مرداد ۱۴۰۰

فهرست مطالب

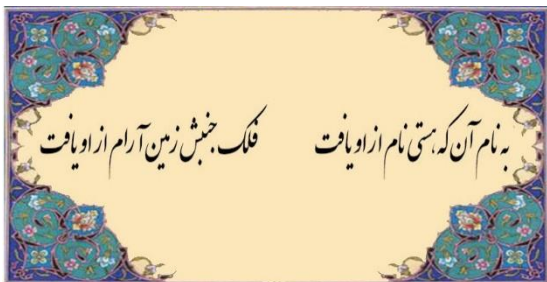
Contents

سخن سردبیر.....	۳
اخبار.....	۴
برگزاری اولین نشست کمیته کارشناسی کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی در سال ۱۴۰۰.....	۴
برگزاری نشست کمیته بررسی پیشرفت پروژه بین‌المللی ترسیب کربن.....	۶
برگزاری نشست مجازی میان سازمان‌های متولی منابع طبیعی ایران و چین.....	۶
ارسال طرح مفهومی پروژه صندوق اقلیم سبز به کمیته ملی صندوق اقلیم سبز.....	۷
تصویب نام‌گذاری سال بین‌المللی مرتع و دامداران در چهل و دومین شورای فائو.....	۹
برگزاری سی و ششمین کنفرانس منطقه‌ای خاور نزدیک فائو.....	۹
برگزاری نشست مشارکتی جوانان در سال ۲۰۲۱.....	۹
برگزاری ویناری برای گزارش دهی در مورد هدف راهبردی شماره ۵ کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی.....	۱۰
نشست‌های مرتبط با ریزگرد.....	۱۱
راه‌اندازی اطلس مراتع جهان در سال ۲۰۲۱.....	۱۱
کاستاریکا میزبان مراسم روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی.....	۱۳
وینار روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی.....	۱۴
برگزاری نشست مشترک میان مدیر کل فائو و دبیر اجرایی یونپ.....	۱۵
مراسم روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی در ایران.....	۱۶

- ۱۷ ..... وضعیت اجرای پروژه ظرفیت‌سازی برای مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در حوزه بالادست کارون
- ۱۷ ..... برگزاری نشست مجازی کنسرسیوم قرق‌های بومی به مناسبت سومین سالگرد مرحوم دکتر محمد تقی فرور
- ۱۸ ..... برگزاری هشتمین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مرتعداری مرتع
- ۱۹ ..... برگزاری وینارهایی به مناسبت روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی
- ۱۹ ..... برگزاری وینار حفاظت اکوسیستم مانگرو
- ۲۰ ..... راه‌اندازی پلتفرم جهانی گفتمان گراسلند
- ۲۱ ..... کاهش ۳۵ درصدی مصرف آب کشاورزی در مزارع پایلوت اطراف دریاچه ارومیه
- ۲۱ ..... آشنایی با مراکز و مجامع بین‌المللی
- ۲۱ ..... آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن - جایکا
- ۲۴ ..... آشنایی با تسهیلات محیط زیست جهانی
- ۲۹ ..... آشنایی با رصد جهانی حریق جنگل
- ۳۰ ..... گزارشات
- ۳۰ ..... کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل
- ۳۳ ..... وینار رویکردهای مدیریت آب در برابر تغییرات اقلیمی: سازگاری در عصر عدم قطعیت
- ۳۴ ..... برگزاری کارگاه پروژه آمادگی و حمایت مقدماتی صندوق اقلیم سبز در جمهوری اسلامی ایران
- ۳۶ ..... افزایش میزان ترسیب کربن از طریق جنگل‌ها و درختان
- ۳۸ ..... جنگل‌ها و تغییر اقلیم
- ۴۱ ..... جنگل‌های دست‌کاشت و کاهش روند بیابان‌زایی
- ۴۳ ..... ابتکار دیوار بزرگ سبز

- معرفی کتاب و دستورالعمل‌های فنی ۴۵
- تدوین سیاست ملی توسعه دامداری کشور اتیوپی ۴۵
- دستورالعمل پایش و گزارش دهی اثرات طوفان شن و ریزگرد از طریق پایش چارچوب سندایی ۴۵
- مدیریت حریق جنگل - سیاست و فن‌آوری در کره جنوبی ۴۶
- تیپولوژی جهانی اکوسیستم - ۲ ..... ۴۷

سخن سردبیر

روابط بین‌الملل علم برقراری ارتباطات و تعامل هدفمند میان بازیگران عرصه بین‌الملل با یکدیگر و با جهان فرای مرزهای ملی با استفاده از ابزار دیپلماسی و قواعد حقوق بین‌الملل به‌منظور کسب موقعیت برد - برد جهت صیانت از منافع واحد سیاسی متنوع یا منافع گروهی واحدهای همسو در این عرصه می‌باشد. بر همین اساس، نقش و کارکرد ویژه دفتر امور بین‌الملل خاصه در دستگاه‌های حاکمیتی و تخصصی عبارت از تشریح و تبیین راهبردها و اهداف کلان در بعد تخصصی و تدوین برنامه‌های اجرایی لازم جهت تنظیم و برقراری ارتباط با سایر بازیگران و واحدهای سیاسی بر اساس اهداف ترسیم شده

هیئت تحریریه

مدیر مسئول: عباس سمیعی - مدیرکل روابط عمومی و امور

بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

سردبیر: حسین بدری پور - سرپرست معاون روابط عمومی و

امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

مدیر داخلی و اجرایی: ساغر داراب‌زند کارشناس دفتر روابط

عمومی و امور بین‌الملل

همکاران این شماره: حسین بدری پور، ساغر داراب‌زند،

محمدتقی ابراهیمی خوجین، مژگان اقبالی، بهنوش قاسمی،

داریوش بیات، بهرام ناصری، ابوالفضل شریفیان، احمد کامیار

استفاده از مطالب با ذکر نام مترجم یا نگارنده و مأخذ بلامانع

است.

جهان امروز، جهان ارتباطات است و هر یک از خوانندگان محترم در حیطه تخصصی خود دسترسی به اخبار و اطلاعاتی مرتبط با دامنه فعالیت این بولتن دارند، لذا به منظور غنابخشی به این بولتن، از خوانندگان محترم خواهشمند است علاوه بر ارائه اخبار و اطلاعات از منابع معتبر بین‌المللی، ما را از نقطه‌نظرات سازنده خود محروم نسازند. راه تماس با ما پست الکترونیک Bulletin@frw.org.ir می‌باشد.

اخبار

برگزاری اولین نشست کمیته کارشناسی کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی در سال ۱۴۰۰

ساغر داراب زند

اولین نشست کمیته کارشناسی کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی در تاریخ بیست و هشتم اردیبهشت سال جاری در محل سالن جلسات معاونت آبخیزداری سازمان متبوع و با حضور بیش از ۲۵ نفر از نماینده‌های معرفی شده از سوی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای عضو کارگروه مزبور به صورت برخط برگزار گردید.

بر اساس پیش‌نویس آیین‌نامه و ساختار دبیرخانه کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی، این کمیته به عنوان مرجع اصلی بحث، تبادل نظر و بررسی موضوعات مرتبط قبل از طرح و تصویب در کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی محسوب می‌گردد. در همین

و نمایندگی مؤثر دولت متبوع در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط در راستای حفظ منافع ملی یا گروهی واحدهای همسوم می‌باشد. در این راستا، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به‌عنوان متولی حفظ، احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی و پایدار از منابع طبیعی کشور در جهت دستیابی به اهداف و اجرای وظایف محوله و به استناد اصل ۱۵۲ قانون اساسی ج.ا.ایران در حوزه روابط سیاسی در برقراری ارتباط صلح‌آمیز متقابل با سایر کشورها و تحقق سه اصل اعلام شده "عزت، حکمت و مصلحت" توسط مقام معظم رهبری و نیز دیپلماسی زیست‌محیطی و سایر قوانین مستقل جهت الحاق دولت ج.ا.ایران به سازمان‌ها، مجامع و کنوانسیون‌های بین‌المللی، و همچنین وظیفه‌مندی به‌عنوان نقطه تماس تخصصی به نیابت از دولت ج.ا.ایران جهت حضور در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط، بر خود لازم می‌داند آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به موضوعات بین‌المللی در حیطه وظایف سازمانی خود را به اطلاع همکاران سازمانی خود و عموم علاقه‌مندان برساند.

این نشریه که با عنوان بولتن اطلاع‌رسانی امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، به صورت دو ماهانه منتشر خواهد شد، در صدد است تا مجموعه‌ای از اخبار و اطلاعات مرتبط با آژانس‌های تخصصی ملل متحد، کنوانسیون‌های محیط‌زیستی، نشست‌های بین‌المللی سیاست‌گذاری محیط‌زیست و کارگاه‌های آموزشی مرتبط را اطلاع‌رسانی نماید.

^۱ کارشناس دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

جهت ارائه تصویری منسجم از اقدامات انجام شده در حوزه تخریب سرزمین؛

- اشاره به برنامه ملی راهبردی تنوع زیستی و تأثیرات متقابل چالش‌های تغییر اقلیم، تخریب سرزمین و کاهش تنوع زیستی و تأکید بر ضرورت همکاری بین دستگاه‌های مختلف در این خصوص؛

- تشریح ساختار و جایگاه سازمان‌های مردم نهاد در کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و تأکید بر تقویت و تشویق سایر سازمان‌های مردم نهاد برای نقش‌آفرینی در مقام مقابله با بیابان‌زایی و احیا و جلوگیری از تخریب سرزمین. در خاتمه نیز حاضرین در نشست مزبور به‌ویژه نمایندگان شرکت‌کننده اظهار امیدواری کردند که با فعال شدن کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی و بهره‌جویی از ظرفیت دستگاه‌ها و نهادهای عضو در جهت رفع چالش‌های موجود، می‌توان گام‌های موثر و مثبتی در راستای مدیریت پایدار سرزمین، بهبود وضعیت محیط‌زیست، بهره‌برداری موثر از منابع آب و خاک و در نهایت ارتقای تاب‌آوری و بهبود وضعیت معیشت جوامع بهره‌بردار برداشت.

راستا، افراد حاضر در این نشست متشکل از آقایان دکتر جعفریان مدیرکل دفتر امور بیابان، دکتر بدری پور معاون بخش بین‌الملل دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل، مهندس عبدالحسینی مسئول دبیرخانه کارگروه ملی، مهندس فلاح کهن معاون سابق بخش بین‌الملل سازمان متبوع، آقای دکتر کرمی دهکردی استاد دانشگاه تربیت مدرس و مرجع ملی ارتباطات، آموزش و آگاهی‌بخشی عمومی کنوانسیون تنوع‌زیستی در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و سرکار خانم دکتر نقی‌زاده نماینده سازمان‌های مردم نهاد آسیا و اقیانوسیه در کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد، افراد نقطه‌نظرات و پیشنهادات خود را ارائه داده و شماری از نمایندگان معرفی شده نیز به تبیین جایگاه و موقعیت سازمانی خود در ارتباط با کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی پرداخته و پیشنهادهای در راستای فعالیت‌های کمیته کارشناسی مطرح نمودند. برخی از مباحث و موضوعات مطرح شده در نشست مزبور به شرح ذیل می‌باشد:

- ارائه برنامه‌ها، سیاست‌ها و اقدامات ملی انجام شده در راستای عضویت و اجرای کنوانسیون؛
- تشریح موضوع، تاریخچه، سیاست‌ها و دستاوردهای کنوانسیون؛
- تشریح ساختار کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی و پیش‌نویس آیین‌نامه شرح وظایف دبیرخانه و زیرکمیته‌های تخصصی؛
- مرور سوابق کاری کارگروه مزبور و درس‌آموخته‌ها و همچنین تأکید بر اهمیت اقدامات بین‌بخشی و هم‌افزایی

برگزاری نشست کمیته بررسی پیشرفت پروژه بین‌المللی ترسیب کربن

حسین بدری پور

در مورخه ششم خردادماه سال جاری، نشست کمیته بررسی پیشرفت پروژه بین‌المللی ترسیب کربن با حضور آقایان گرشاسبی، جعفریان و همکاران ستاد سازمان شامل نمایندگان دفاتر امور بیابان، روابط عمومی و امور بین‌الملل و حراست و از دفتر برنامه عمران ملل متحد در تهران آقایان مازن قرزدین و نظری دوست و خانم رضوی و نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت امور خارجه، وزارت جهاد کشاورزی، و همکاران استان‌های آذربایجان غربی، یزد، گلستان، خراسان شمالی، خراسان جنوبی و مازندران با دستور جلسه ذیل برگزار شد:

- بررسی عملکرد پروژه ترسیب کربن طی سال ۲۰۲۰؛

- تصویب برنامه کار سال ۲۰۲۱؛

- بررسی درخواست استان آذربایجان غربی و مازندران برای الحاق پروژه‌هایشان به پروژه‌های فاز سوم.

جمع بندی جلسه:

تصویب شد دو استان آذربایجان غربی و مازندران به پروژه اضافه شوند.

با توجه به تصویب الحاق دو استان جدید، مقرر شد هر یک از استان‌ها برنامه کاری پیشنهادی خود را حداکثر تا یک هفته آینده به دفتر پروژه ترسیب کربن ارسال کنند.

در ارتباط با عمق بخشی پروژه، باید پروژه ترسیب کربن و سایر پروژه‌های بین‌المللی بر تغییر نظام برنامه‌ریزی‌ها تمرکز داشته باشند تا بتوان از تجارب آن در برنامه هفتم توسعه استفاده شود. بحث عمق بخشی پروژه و تمرکز پروژه ترسیب کربن بر تغییر نظام برنامه‌ریزی‌ها در سطوحی مانند سازمان برنامه و بودجه کشور و استان‌ها و بهره‌برداری بیشتر از دستاوردهای پروژه ترسیب کربن در برنامه‌ریزی‌ها از طریق برگزاری کارگاه و توجه به این موضوع در برنامه‌های کاری سال ۲۰۲۲ در نظر گرفته شود. با عنایت به این که در متمام پروژه، زمان پایان پروژه ۲۶ خرداد برابر با ۱۶ ژوئن سال ۲۰۲۲ تعیین شده، مقرر شد پروژه در سال ۱۴۰۱ خاتمه یافته و ارزیابی پایانی پروژه در برنامه کاری ۲۰۲۲ لحاظ گردد.

برگزاری نشست مجازی میان سازمان‌های متولی منابع طبیعی ایران و چین

محمد تقی ابراهیمی خوجین

نشست مجازی میان سازمان‌های متولی منابع طبیعی ج.ا.ایران و چین متشکل از کارشناسان ارشد سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به ریاست آقای کامران پورمقدم، رئیس مرکز جنگل‌های خارج از شمال و هیأتی از سازمان ملی جنگل‌داری و مراتع چین به ریاست آقای هو یوانچوی، معاون مدیر کل دپارتمان همکاری‌های بین‌الملل سازمان جنگل‌ها و مراتع چین

^۱ سرپرست معاونت امور بین‌الملل - دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان

جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

^۴ کارشناس دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری

کشور

^۵ NFGA: National Forest and Grassland Administration

^۶ Hu Yuanhui, Deputy Director General

^۲ Mazen Gharzedin

^۳ Final Evaluation

در روز دوشنبه ۲۱ تیرماه ۱۴۰۰ با هماهنگی سفارت ج.ا.ایران در پکن برگزار گردید.

مهمترین مواردی که در طول بحث سه‌ساعته طرح گردید، به شرح زیر جمع‌بندی شد:

۱. طرف ایرانی مهمترین مشکلات و چالش‌های مربوط به جنگل‌داری، منابع طبیعی و بیابان‌زایی را مطرح نموده و تمایل خود را برای استفاده از تجارب کشور چین، اعلام کرد.

۲. دو طرف علاقه خود را برای همکاری در زمینه اطفای حریق و سایر خطرات زیست محیطی ابراز داشتند.

۳. با توجه به افزایش چالش‌ها و تهدیدهای گرد و غبار، طرفین نظرات خود را رد و بدل و آمادگی خود را برای تبادل تجربیات در مورد تثبیت تپه‌های ماسه‌ای، تثبیت شن‌های روان، احداث بادشکن و کاربرد مالچ اعلام نمودند.

۴. طرفین در مورد تکنیک‌ها و روش‌های نوین تولید نهال استاندارد و جنگل‌کاری در پوشش‌های مختلف گیاهی، در برابر تغییر اقلیم به منظور افزایش انعطاف‌پذیری و اثربخشی اقدامات به بحث و گفتگو پرداخته و علاقه‌مندی خود را برای همکاری نزدیک در این زمینه ابراز داشتند.

۵. همچنین طرف چینی روش‌ها و اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری‌های جنگلی و آفات حشرات را معرفی کرد. طرفین

آمادگی خود را برای همکاری در حفاظت از جنگل‌ها از طریق تبادل اطلاعات در مورد آفات و بیماری‌ها جنگل و روش‌های جدید آبیاری و تولید نهال و تهیه بذر ابراز داشتند.

۶. طرف چینی فن‌آوری‌های سیستم‌های سنجش از دور و جنگل‌بانان را برای نظارت و تشخیص به‌هنگام آتش‌سوزی جنگل‌ها معرفی کرد. در ادامه دو طرف علاقه خود را به تبادل تجارب و روش‌ها ابراز داشتند.

۷. با توجه به عملکرد مثبت طرف چینی در زمینه مقابله با بیابان‌زایی، طرف ایرانی علاقه خود را برای استفاده از این تجربیات ارزشمند کوبوچی، مغولستان داخلی ابراز کرده و طرف چینی نیز از متخصصان ایرانی برای شرکت در مجمع کوبوچی که هر دو سال یک بار برگزار می‌شود، استقبال نمود. شیوع پاندمی کووید ۱۹ اشتیاق همکاری دو طرف را متوقف ننموده و منجر به ارتقای سطح تعامل و همکاری در زمینه جنگل‌داری گردید. در خاتمه دو طرف توافق کردند که همکاری‌های دو جانبه جنگل‌داری را از طریق تشکیل کارگروه جنگل‌داری در آینده تقویت نمایند.

ارسال طرح مفهومی پروژه صندوق اقلیم سبز به کمیته ملی صندوق اقلیم سبز

حسین بدری‌پور

در تاریخ بیستم تیرماه سال جاری دکتر مسعود منصور طی نامه‌ای خطاب به دکتر تجربی‌ی معاون محیط زیست انسانی و رئیس کمیته ملی صندوق اقلیم سبز، طرح مفهومی "نقش و جایگاه جنگل‌ها در تحقق راهبرد مقابله با تغییر اقلیم ج.ا.ایران" را برای بررسی و تصویب به کمیته ملی صندوق اقلیم سبز

طرح مفهومی فوق توسط مشاور بین‌المللی مجمع جنگل ملل متحد با رویکرد سازگاری برای دو رویشگاه زاگرس و هیرکانی و در قالب یک برنامه ۳۰ ساله (۲۰۵۰-۲۰۲۱) به منظور توسعه و احیای جنگل‌های این دو رویشگاه و کاهش جمعاً ۵۶ میلیون تن گاز کربنیک با اعتبارات بلاعوض صندوق اقلیم سبز به مبلغ ۷۷ میلیون یورو و سهم مشارکت دولت به مبلغ ۱۲۷ میلیون یورو در دو فاز فرموله شده است.

فاز اول این پروژه شامل اجرای مشترک پروژه توسط دولت با فائو یا یکی از کارگزاری‌های بین‌المللی به مدت ۱۰ سال با منابع مالی بلاعوض صندوق اقلیم سبز و منابع دولت با هدف کاهش ۲۳ میلیون تن گاز کربنیک تا سال ۲۰۳۰ از طریق فعالیت‌های احیایی و توسعه‌ای جنگل، اقدامات آبخیزداری و .. و همچنین تقویت و اصلاح ساختارهای حاکمیتی و مدیریتی بخش جنگل و استقرار سیستم پایش و ارزیابی می‌باشد.

فاز دوم پروژه نیز متضمن اجرای طرح مشترک پروژه توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با حمایت سایر دست‌اندرکاران شامل یک برنامه ۲۰ ساله برای کاهش ۳۳ میلیون تن گاز کربنیک از سال ۲۰۳۱ لغایت سال ۲۰۵۰ است که راساً در قالب منابع داخلی و از طریق ایجاد ساز و کار داوطلبانه و با مشارکت بخش نفت و گاز و صنایع وابسته برای ادامه و تعمیم دستاوردهای فاز اول در راستای کاهش انتشار و سازگاری در سقف تعیین شده خواهد بود.

ارسال نمود. لازم به ذکر است پس از تصویب طرح مفهومی در کمیته فوق، موضوع رسماً به دبیرخانه اقلیم سبز در کره جنوبی برای بررسی و تأمین اعتبار منعکس خواهد شد.

تهیه این طرح مفهومی با استفاده از منابع شبکه جهانی تسهیلات مالی جنگل با حمایت مجمع جنگل ملل متحد از سال ۲۰۱۵ به جریان افتاد. تسهیلات فوق برای تدوین و ارائه پیشنهاد پروژه در بخش جنگل به صندوق‌های مالی به‌ویژه مکانیسم‌های مالی ذیل کنوانسیون تغییر اقلیم در راستای برنامه کار یازدهمین اجلاس مجمع جنگل ملل متحد شکل گرفته است. در همین ارتباط، موضوع تدوین چهارچوب و بسته مفهومی برنامه مدیریت پایدار جنگل در ج.ا. ایران و تأمین منابع بین‌المللی مالی مورد نیاز جهت اجرای آن از طریق صندوق‌های چند جانبه به دبیرخانه مجمع جنگل ملل متحد منعکس گردید.

در همین راستا پس از تصویب دبیرخانه مجمع جنگل ملل متحد در فوریه ۲۰۱۷، فرآیند تدوین برنامه مدیریت پایدار جنگل ج.ا. ایران با برگزاری کارگاه طراحی و تدوین طرح مدیریت پایدار جنگل در آبان ماه ۱۳۹۶ در تهران آغاز گردید و ماحصل آن تدوین یک پروژه مفهومی بزرگ مقیاس با عنوان "نقش و جایگاه جنگل‌ها در راهبرد ملی مقابله با تغییر اقلیم ج.ا. ایران" است که در کارگاه اعتبارسنجی طرح مدیریت پایدار جنگل با همکاری مجمع جنگل ملل متحد در مهرماه ۱۳۹۸ با حضور دست‌اندرکاران در تهران بررسی و مورد تأیید قرار گرفت.

² Concept Note

¹ GFFFN: Global Forest Financing Facilitation Network

تصویب نام‌گذاری سال بین‌المللی مرتع و دامداران در چهل و دومین شورای فائو

حسین بدری پور

همان‌گونه که در بولتن شماره ۱ اعلام شده بود، برای تصویب نهایی نام‌گذاری سال ۲۰۲۱، به عنوان سال بین‌المللی مرتع و دامداران، لازم است پیشنهاد فوق، رسماً پس از تصویب در کنفرانس فائو از سوی مدیر کل آن سازمان به رییس مجمع عمومی ملل متحد ارائه شود.

خوشبختانه این مهم در چهل و دومین کنفرانس فائو (۱۸-۱۴ ژوئن سال جاری) و با حضور وزرای کشاورزی کشورهای عضو به تصویب رسید.

امیدواریم این موضوع در نشست آتی مجمع عمومی ملل متحد که در سپتامبر سال جاری در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک برگزار می‌گردد، مورد حمایت نمایندگان کشورها قرار گیرد. با توجه به اهمیت موضوع، دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل طی نامه‌ای ضمن اعلام موضوع به دفتر امور مراتع به عنوان متولی امور مراتع، درخواست نمود تا موضوع را به اطلاع کلیه دست‌اندرکاران داخلی رسانیده تا آن‌ها از طرق معمول برای حمایت از نام‌گذاری این سال اقدام نمایند.

در این راستا، دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل طی نامه‌ای به وزارت جهاد کشاورزی خواستار انعکاس موضوع به وزارت امور خارجه برای حمایت دفتر نمایندگی ج.ا.ایران در سازمان ملل متحد از سال بین‌المللی مرتع و دامداران شد.

امیدواریم سایر دست‌اندرکاران هم در اقدامی مشابه، چنین درخواستی از وزارت امور خارجه داشته باشند.

برگزاری سی و ششمین کنفرانس منطقه‌ای خاور نزدیک فائو

حسین بدری پور

سی و ششمین کنفرانس منطقه‌ای خاور نزدیک از تاریخ ۱۳ لغایت ۱۵ ژوئیه ۲۰۲۱ برابر با ۲۲ لغایت ۲۴ تیرماه ۱۴۰۰ به صورت برخط با موضوع اثر بحران اقتصادی و اجتماعی کووید ۱۹ بر زنجیره ارزش غذایی کشاورزی، امنیت غذایی و تغذیه در کشورهای منطقه، ایجاد تحول و نوآوری در درآمدزایی و اشتغال جوانان، کشاورزی سبز، کمبود آب و تغییرات اقلیمی با هدف دستیابی به توسعه پایدار برگزار گردید. در این نشست آقایان مهندس خلیل‌پور و موسوی‌نژاد اعضای شورای عالی شرکت نمودند.

برگزاری نشست مشارکتی جوانان در سال ۲۰۲۱

ساغر داراب زند

- ارایه درس‌های برگرفته از فعالیت‌های مشترک جوانان در سطح ملی در سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ و برنامه‌ریزی فعالیت‌های ملی برای سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۱؛
- بحث و بررسی در خصوص روش‌های نو و الگوهای نوین شکل‌دهنده اکوسیستم کارآفرینی جوانان و همچنین نحوه تقویت و پیش‌بینی آینده سیاست‌گذاران در خصوص اکوسیستم‌های کارآفرینی جوانان در سراسر منطقه.

شایان ذکر است خانم مهندس طیبه غلامی کارشناس دفتر کنترل سیلاب و آبخیزداری و آقای دکتر مجتبی اخوان ارملی کارشناس دفتر امور بیابان در این نشست مجازی حضور داشتند.

برگزاری وبیناری برای گزارش‌دهی در مورد هدف راهبردی شماره ۵ کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی

حسین بدری‌پور

مکانیزم جهانی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی طی نامه‌ای به مراجع ملی کشورها از آن‌ها دعوت نمود تا در وبیناری که در مورد نحوه تهیه و ارائه گزارش در مورد هدف راهبردی شماره ۵ کنوانسیون است، حضور یابند. این وبینار از ساعت ۱۴:۳۰ مورخ ۱۵ تیرماه به وقت تهران آغاز شد.

هدف راهبردی شماره ۵ کنوانسیون به بسیج منابع مالی و غیر مالی برای اجرای کنوانسیون از طریق مشارکت موثر در سطوح جهانی و ملی می‌پردازد. در چهاردهمین کنفرانس اعضای متعهد کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی، کشورها از مکانیزم

سومین نشست مجازی مشارکتی جوانان در سال ۲۰۲۱ که از تاریخ ۱۲ لغایت ۱۴ خرداد ماه سال جاری (۲ لغایت ۴ ژوئن ۲۰۲۱ میلادی) با مشارکت برنامه عمران ملل متحد و بنیاد سیتی^۲ برگزار گردید. بنیاد سیتی در راستای ارتقای پیشرفت اقتصادی و بهبود زندگی مردم در جوامع کم درآمد در سراسر جهان فعالیت کرده و در موضوعاتی نظیر افزایش منابع مالی، ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوانان و همچنین کمک به رویکرد ایجاد شهرهای اقتصادی پر جنب و جوش سرمایه‌گذاری می‌نماید.

نشست مزبور با تمرکز ویژه بر جوانان و همچنین در راس امور قرار دادن ایده‌های نو و ابتکارات آنان در حل بزرگ‌ترین چالش‌های فراروی منطقه‌ای یک رویداد مهم در راستای توانمندسازی جوانان منطقه به شمار می‌رود. این نشست که بر سه اولویت موضوعی: همراه‌سازی جوانان، پررنگ نمودن نقش زنان کارآفرین، تغییرات اقلیمی و توسعه پوشش سبز تاکید فراوانی داشت، به صورت مشترک توسط برنامه عمران ملل متحد و بنیاد سیتی با محوریت اهداف ذیل برگزار شد:

- توجه بیش‌تر به برنامه مشارکتی جوانان و ایجاد فرصت برای معرفی کارآفرینان جوان در سراسر منطقه آسیا-اقیانوسیه؛
- برقراری حس تعامل و همبستگی میان افراد و شرکا از طریق فراهم نمودن فرصت‌هایی جهت ایجاد شبکه و تبادل دانش؛

³ GM: Global Mechanism

¹ UNDP: United Nations Development Programme

² Citi foundation

در مورخه ۱۴۰۰/۳/۱۰ نشستی با حضور نمایندگان سازمان هواشناسی، وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان هواشناسی و دفتر نمایندگی فائو در تهران برگزار شد. ضمناً طی نامه‌ای به سازمان حفاظت محیط زیست، آقای دکتر وحید جعفریان مدیر کل دفتر امور بیابان به عنوان نماینده سازمان در کارگروه تخصصی ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گرد و غبار معرفی شد.

راه‌اندازی اطلس مراتع جهان در سال ۲۰۲۱

۲

ابوالفضل شریفیان بهرمان

زمین، کره خاکی و آبی ما، از اراضی مختلفی شامل جنگل‌ها، بیابان‌ها، اراضی کشاورزی و شهری و البته مراتع پوشیده شده است. مراتع به آن دسته از اراضی اطلاق می‌شود که به سبب محدودیت‌ها و تغییرات زیاد بارش، درجه حرارت و توپوگرافی و همچنین توان محدود خاک، کشاورزی پایدار در آن‌ها امکان نیست و همچنین پوشش‌های جنگلی به صورت طبیعی در آن‌ها شکل نمی‌گیرد. رویش طبیعی گیاهان در مراتع، آن‌ها را از اراضی بیابانی مجزا می‌سازد چراکه طیف گسترده‌ای از انواع نواحی رویشی همچون بوته‌زارها و علفزارها در آن شکل می‌گیرد.

جهانی درخواست نمودند که اصلاحاتی در فرم‌های گزارش‌دهی هدف راهبردی ۵ اعمال نماید.

آقای دکتر وحید جعفریان مدیر کل دفتر امور بیابان که مسئولیت اداره دبیرخانه کارگروه ملی مقاله با بیابان‌زایی را هم عهده‌دار است، در این وینار شرکت نمود.

نشست‌های مرتبط با ریزگرد

حسین بدری پور

در پی هماهنگی به عمل آمده از سوی دفتر امور بین‌المللی محیط زیست و توسعه پایدار وزارت امور خارجه به منظور بررسی اقدامات انجام شده از سوی مرکز منطقه‌ای توسعه مدیریت اطلاعات بلایا مستقر در تهران (آپدیم) نشست مجازی در^۱ تاریخ ۱۴۰۰/۲/۲۷ با حضور نمایندگان اسکاپ، آپدیم، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری، سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور خارجه برگزار گردید. متعاقب آن نیز به منظور هماهنگی‌های ائتلاف سازمان ملل در خصوص مقابله با طوفان‌های گرد و غبار، وزارت امور خارجه

¹APDIM: Asian and Pacific Centre for the Development of Disaster Information Management

^۲ abolfazlsharifian@gmail.com دکترای علوم مرتع، دانشگاه علوم

کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

برنامه‌ریزی و مدیریت طولانی‌مدت برای هر موضوعی گردآوری داده و اطلاعات از موضوع مورد بررسی است. بررسی‌های به عمل آمده در سال ۲۰۱۹ مشخص نمود که تاکنون هیچ نقشه و بانک اطلاعات جامعی از مراتع در سطح جهانی تهیه نشده است. از این رو برنامه‌ها و پروژه‌های متعددی توسط سازمان‌های مختلف اجرا شدند تا آگاهی و اطلاعات از مراتع در سطح بین‌المللی افزایش داده شود. یکی از این برنامه‌ها اطلس جهانی مراتع بود. پس از تلاش‌های زیاد توسط تیم‌های مختلف از سازمان‌های بین‌المللی، در تاریخ پنج خردادماه سال ۱۴۰۰، از اولین اطلس مراتع در جهان با حضور ابراهیم تیاو دبیر اجرایی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل پرده‌برداری شد.

اطلس مراتع ابتکاری مشترک میان سازمان‌ها و مؤسسات بین‌المللی شامل موسسه تحقیقات بین‌المللی دام، اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، صندوق جهانی طبیعت، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد و ابتکار مرتع – ائتلاف بین‌المللی اراضی است. از اولین دستاوردهای این اطلس، تعیین مساحت مراتع بوده که طی آن مشخص شد ۵۴ درصد از سطح اراضی جهان را مراتع تشکیل داده‌اند. از دیگر دستاوردهای این اطلس تعیین انواع مراتع، مساحت اراضی حفاظت‌شده در مراتع، تغییرات مساحت، تولید و ذخایر کربن مراتع از سال ۲۰۰۱ لغایت ۲۰۱۵، پیش‌بینی تغییرات بارندگی سالانه، درجه حرارت و طول دوره رشد تا سال ۲۰۵۰ و تغییرات مراتع ناشی از سه آستانه تغییر اقلیمی است.

مراتع بیشترین سطح اراضی جهان را اشغال نموده‌اند و در ذخیره کربن اتمسفری که دلیل اصلی گرمایش جهانی و تغییر اقلیم است، نقش بسیار مهمی دارند که به دلیل گستردگی و وسعت زیاد، تاثیر مراتع بر ترسیب کربن و گرمایش زمین، حتی از جنگل‌ها هم بیشتر است. مراتع طیف وسیعی از تنوع زیستی را شامل می‌شوند و ارائه‌دهنده خدمات اکوسیستمی گسترده‌ای در سراسر جهان هستند. این اراضی به طور مستقیم مأوا و تأمین‌کننده نیازهای معیشتی تقریباً ۵۰۰ میلیون نفر از جمله دامداران در نقاط مختلف این کره خاکی‌اند. علاوه بر این، مراتع همچون سایر اکوسیستم‌های طبیعی نقش به‌سزایی در بقای انسان‌ها در کره زمین دارند.

علی‌رغم چنین اهمیتی، این اکوسیستم‌های طبیعی به دلیل فعالیت‌های انسانی از جمله بهره‌برداری بیش از حد، ایجاد معادن و حفاری، توسعه اراضی کشاورزی و شهری و عوامل دیگر، دچار تخریب شدیدی شده‌اند که نگرانی در خصوص عملکرد آن‌ها در آینده را افزایش داده است. با نام‌گذاری دهه ۲۰۲۱-۲۰۳۰ به عنوان دهه احیای اکوسیستم‌ها توسط سازمان ملل، بررسی وضعیت مراتع نیز به عنوان یکی از اکوسیستم‌های طبیعی جهان در رأس برنامه‌ریزی قرار گرفته است. اولین گام در

³ WWF: World Wide Fund for Nature

⁴ ILC: Rangelands Initiative of the International Land Coalition (ILC)

¹ ILRI: International Livestock Research Institute

² IUCN: International Union for Conservation of Nature

هدف از برگزاری مراسم روز جهانی سال جاری، تقویت سرمایه‌گذاری در زمینه مدیریت پایدار آب و خاک در دوران پساکرونا بود زیرا ایجاد مشاغل مناسب و بهبود وضعیت معیشت، نه تنها باعث تقویت پوشش گیاهی می‌شود بلکه می‌تواند موجب حفظ جوامع و برون رفت از بحران‌های اقتصادی احتمالی ناشی از تغییرات اقلیمی، نابودی تنوع زیستی و تخریب سرزمین گردد.

در این نشست، رئیس جمهور کاستاریکا گفت: "رهبری و هدایت این اقدام برای آنان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا بدین ترتیب بتوانند بسیاری از دست‌اندرکاران را به هم نزدیک کرده و صدای خود را در این مورد به گوش همه برسانند." وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: "آماده‌سازی جهت سرمایه‌گذاری، رویکردی جدی برای همه دولت‌ها، شرکت‌ها و جوامع بشری است. اگر خواستار پیشرفت هستیم بایستی با بحران تغییر اقلیم مقابله نموده و روند نابودی تنوع زیستی را متوقف کنیم. همچنین باید به یک استراتژی بسیار قوی برای حفظ خاک که موجب سلامت جوامع و اقتصاد رو به رشد گردد، دست یابیم. اگر همه واکنش نشانند، ما از این همه‌گیری‌های نخواستاریم یافت. اگر دست به دست هم ندهیم و از جنگل و خاک خود حفاظت نکنیم، آینده غذایی مشترکی نداریم و به جز این، هیچ سناریو و راه حل دیگری وجود ندارد."

علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به وبسایت <https://www.rangelandsdata.org/atlas/> اطلاعات موجود در این اطلس را مطالعه کنند. لازم به ذکر است اطلس کنونی مراتع در حال توسعه و به‌روزرسانی بوده و تکمیل اطلاعات آن نیازمند همکاری تمامی کشورها از جمله ایران است.

کاستاریکا میزبان مراسم روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی

به‌نوش قاسمی

کشور کاستاریکا با هدف احیای کره زمین و به عنوان میزبان روز مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی در سال ۲۰۲۱ رهبران جهان و چهره‌های برجسته محیط زیست را در روز ۱۷ ژوئن گردهم آورد تا از حمایت سیاسی آنان جهت تسریع بهبود شرایط کره زمین در دهه پیش‌رو (۲۰۳۰ - ۲۰۲۱) بهره‌مند شود. کارلوس آلوارادو کوئسادا رئیس‌جمهور کاستاریکا و آندره مزا موریلو وزیر محیط زیست و انرژی این کشور، به منظور احیای اراضی تخریب شده و جهت تسریع روند بهبود وضعیت پساکرونا هدایت و رهبری این اقدام بین‌المللی را در دست گرفتند. در این مراسم دبیرکل سازمان ملل متحد، دبیر اجرایی کنوانسیون^۳ مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد و رهبران سیاسی جهان^۴ حضور داشتند.

³ Minister of the Environment and Energy Andrea Meza Murillo

⁴ United Nations Secretary General

⁵ The Executive Secretary of the United Nations Convention to Combat Desertification

^۱ کارشناس دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری

کشور

² Costa Rican President Carlos Alvarado Quesada

پس در گوشه و کنار جهان مراسمی به پاسداشت این روز برگزار می‌شود.

به همین مناسبت، کارشناسان دانشگاه هلی‌پلیس قاهره با همکاری ایکاردا و موسسه بین‌المللی مدیریت آب در یک وبینار بین‌المللی دو ساعت و نیمه در روز ۱۷ ژوئن سال جاری به بحث و گفتگو پرداختند.

در این وبینار کارشناسانی از سکم، ایکاردا، موسسه بین‌المللی مدیریت آب، دانشگاه هلی‌پلیس، دیوار بزرگ سبز، کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و وزارت آب و آبیاری مصر، در مورد بهترین و موثرترین روش‌ها با هدف احیای اراضی بیابانی و اهمیت این موضوع بحث و گفتگو نموده و برخی روش‌های مورد نظر را جهت مقابله با بیابان‌زایی و بهبود شرایط به چالش کشیدند. آن‌ها همچنین در مورد نقش موثری که جنسیت، آموزش عالی، تحقیقات و تبادل دانش و اطلاعات در سطح بین‌المللی در خصوص چنین پدیده‌ای ایفا می‌نماید، به بحث و تبادل نظر پرداختند. تشدید بیابان‌زایی، معیشت روستاییان، درآمد و امنیت غذایی را با چالش بیشتری روبرو خواهد نمود. برگزاری پنل بخش کشاورزی مصر و دانشگاه هلی‌پلیس قاهره با حضور کارشناسان مربوطه در

در دنیای امروز همه چیز به هم وابسته است. در شهرها، مساله بیابان‌زایی ممکن است موضوعی بی‌اهمیت تلقی شود اما آنچه در مناطق روستایی اتفاق می‌افتد از بین رفتن اراضی زراعی و به معنای فشار بیشتر بر سیستم‌های غذایی جهان و غذای کمتر برای همه و کاهش ترسیب کربن است".

آنتونیو گوترش دبیرکل سازمان ملل، ولکان بوزکر رئیس مجمع عمومی، ابراهیم تیاو دبیر اجرایی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی، وزرایی از کشورهای مهم جهان و نمایندگان جامعه مدنی نیز در این مراسم شرکت نمودند. کریستینا فیگورس دبیر اجرایی پیشین کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد هدایت جلسه را عهده‌دار بود.

ابراهیم تیاو، دبیر اجرایی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی گفت: این همه‌گیری به ما یادآوری نمود که چقدر به یکدیگر وابسته‌ایم و چقدر سرنوشت ما به رابطه ما با طبیعت بستگی دارد.

وبینار روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی

بهوش قاسمی

در سال ۱۹۹۵، مجمع عمومی ملل متحد روز ۱۷ ژوئن را روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی و خشکسالی نامگذاری نمود. از آن

⁷ICARDA: International Center for Agricultural Research and Dry Areas

⁸IWMI International Water Management Institute

⁹Sekum

¹ Great Green Wall

¹ UNCCD: United Nations Convention to Combat Desertification and Drought

¹ Ministry of Water Resources and Irrigation

¹ The Secretary General of the United Nations, António Guterres

² The President of the General Assembly, Volkan Bozkır

³ UNCCD Executive Secretary, Ibrahim Thiaw

⁴ The Executive Secretary of the United Nations Framework Convention on Climate Change

⁵ WDCD: World Day to Combat Desertification and Drought

⁶Heliopolis University

سازمان خواروبار و کشاورزی (فائو) و برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد خواستار اقدامی جدی برای احیای اکوسیستم‌های جهان شدند و بدین منظور جلسه مشترکی قبل از آغاز دهه احیای اکوسیستم سازمان ملل برگزار گردید.

در همین ارتباط، کو دونگ یو^۶ مدیر کل سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد-فائو، هشدار داد که اهداف توسعه پایدار^۹ که به عنوان برنامه ۲۰۳۰ نیز شناخته می‌شود - بدون احیای اکوسیستم‌های خشکی، آب شیرین و دریایی تخریب شده در مقیاس وسیع، قابل دستیابی نخواهد بود. این رویداد، که به عنوان گواهی بر «خانواده سازمان ملل متحد به عنوان یک واحد» معرفی شده، در واقع پیش درآمدی برای دهه احیای اکوسیستم سازمان ملل بوده که از ۴ ژوئن ۲۰۲۱ به صورت رسمی آغاز و یک جنبش جهانی مشترک توسط فائو و یونپ محسوب می‌گردد.

مدیر کل فائو در سخنان آغازین خود تأکید نمود: دستور کار ۲۰۳۰ با مولفه مهم «پایان گرسنگی» که در هدف جهانی شماره ۲ بیان شده است - در معرض خطر می‌باشد مگر این که جهان قاطعانه ویرانی را که در اکوسیستم‌های خود ایجاد کرده، احیا نماید. در ادامه ایشان بیان داشت که اکوسیستم‌ها تحت فشار شدیدی قرار دارند و امنیت غذایی و زندگی میلیون‌ها نفر به خطر افتاده است.

خصوص ضرورت کاربست روش‌های موثرتر برای احیای اراضی بیابانی مصر بود.

در این نشست مجازی، علاوه بر چشم‌اندازها و چالش‌های احیای اراضی بیابانی، موضوعات مرتبط با این فرآیند همانند ارتقای سطح آگاهی مردم در مورد پروژه‌های مختلف و همچنین معضلات بیابان‌زایی و خشکسالی و دیگر چالش‌های پیش رو و راه‌حل‌های کاربردی مورد بررسی قرار گرفت.

دکتر امان سید، رئیس بخش برنامه‌ریزی وزارت منابع آب و آبیاری، خانم کامیلا نورد‌هایم لارسن نماینده پروژه دیوار بزرگ سبز و کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی، آقای هلمی ابولیش، مدیرعامل سکم و رئیس دانشگاه هلی پلیس قاهره، دکتر امگاد المهدی، رئیس دفتر منطقه‌ای^۴ خاورمیانه و شمال آفریقای موسسه بین‌المللی مدیریت آب و مجری وینار، دکتر بزیت دسالین متخصص علوم اجتماعی با برنامه تحقیقاتی مدیریت جامع آب و خاک مرکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی در مناطق خشک، پروفسور دکتر اسماعیل گلیل رئیس سابق مرکز تحقیقات بیابان و رئیس سابق دفتر کشاورزی در سفارت مصر در واشنگتن دی سی، از شرکت‌کنندگان در این وینار بودند.

برگزاری نشست مشترک میان مدیر کل فائو و دبیر اجرای یونپ

محمدتقی ابراهیمی خوچین

⁶ Prof. Dr. Ismail Galil

⁷ Desert Research Center

⁸ QU Dongyu

⁹ SDGs: Sustainable Development Goals

¹ SDG-2

¹ Dr. Eman Sayed

² Camilla Nordheim-Larsen

³ Helmy Abouleish

⁴ Dr. Amgad Elmahdi

⁵ Dr. Bezaiet Dessaiegn

ارومیه جان خود را از دست داده بودند، غرس گردید.

پس از برگزاری روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی، بخش بین‌الملل گزارش جامعی از نحوه برگزاری مراسم تهیه و برای دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی ارسال نمود تا در جمع‌بندی نهایی لحاظ گردد.

اینچر اندرسن، مدیر اجرایی برنامه محیط زیست، نیز در سخنانش گفت: بیش از سه میلیارد نفر از تخریب اکوسیستم‌ها به نوعی دچار خسارت شده و سالانه منطقه‌ای به وسعت کشور جمهوری کره سالانه به دلیل جنگل‌زدایی و تخریب جنگل از بین می‌رود.

مراسم روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی در ایران

حسین بدری پور

در سال جاری به دلیل تقارن این روز با انتخابات ریاست جمهوری، در سطح سازمان تصمیم بر آن شد تا برگزاری مراسم به زمان دیگری موکول گردد.

براساس برنامه‌ریزی‌های اولیه مقرر بود این مراسم به صورت مشترک با سازمان حفاظت محیط زیست در حاشیه دریاچه ارومیه برگزار شود که بعداً محل برگزاری مراسم یادشده به سازمان متبوع و زمان آن نیز به دوازدهم تیرماه تغییر یافت.

علاوه بر دکتر خاوازی وزیر محترم جهاد کشاورزی، برخی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و نماینده مقیم فائو در تهران هم در این مراسم حضور داشتند. در مراسم مزبور از تمبری که بدین مناسبت تهیه شده بود، نیز رونمایی گردید. در پایان دو نهال به یاد مهشاد کریمی و ریحانه یاسینی دو خبرنگار محیط زیستی که اخیراً در واژگونی اتوبوس در بازدید از حاشیه دریاچه

لازم به ذکر است استان های اجرای پایلوت پروژه شامل استان های خوزستان، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری می باشند و نمایندگان این ۴ استان، گزارشی از روند انجام پروژه و طرح های اجرایی مشارکتی انجام شده و در دست اقدام، ارائه داده و مسائل مشترک با جایکا نیز مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

در این جلسه مقرر گردید در اولین فرصت جلسه ای میان مدیران ملی پروژه در سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، مدیران مربوطه در سازمان برنامه و بودجه و مرکز روابط عمومی و امور بین الملل وزارت جهاد کشاورزی به منظور هماهنگی موثرتر و برنامه ریزی برای برگزاری جلسه کمیته هماهنگی مشترک انجام پذیرد.

برگزاری نشست مجازی کنسرسیوم قرق های بومی به مناسبت سومین سالگرد مرحوم دکتر محمد تقی فرور

حسین بدری پور

به مناسبت سومین سالگرد درگذشت مرحوم دکتر محمد تقی فرور عضو هیات مدیره موسسه توسعه پایدار و محیط زیست (سنستا) و رئیس کنسرسیوم قرق های بومی، نشست مجازی در زمینه مراتع و دامداران آسیا با عنوان سرزمین های زیست

وضعیت اجرای پروژه ظرفیت سازی برای مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در حوزه بالادست کارون

احمد کامیار

جلسه بررسی وضعیت انجام پروژه ظرفیت سازی برای مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در حوزه بالادست کارون مشترک با آژانس همکاری های بین الملل ژاپن (جایکا)، با هدف طرح اقدامات و مسائل پیش روی این پروژه در روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۰/۳/۳۱ در محل سازمان برنامه و بودجه کشور برگزار گردید.

در این جلسه آقایان دکتر دریایی معاون امور بین الملل، دکتر حسین پور معاون بخش امور آب، کشاورزی و محیط زیست، دکتر خلج و کارشناسان این سازمان، دکتر گرشاسبی معاون سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور و مدیر ملی پروژه یاد شده، دکتر جزی مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک و مدیر اجرایی ملی، کارشناسان فنی همتای پروژه و معاونین ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان های ذی نفع و سرکارخانم فرجی از مرکز روابط عمومی و امور بین الملل وزارت جهاد کشاورزی حضور داشتند.

² JCC: Joint Consultative Committee

³ ICCA: Indigenous Community Conserved Area

^۱ رئیس گروه آبخیزداری حوزه سده

Kamyar.abkhizdari@gmail.com

انجمن علمی مرتعداری ایران تصمیم داشت که در سال ۱۴۰۰، هشتمین کنفرانس ملی مرتعداری ایران را برگزار کند، در فرآیند نشست‌های شورای سیاست‌گذاری پیشنهادی برای برگزاری نشست بین‌المللی هم مطرح شد که مورد استقبال قرار گرفت. بدین ترتیب با هماهنگی و تلاش هیات مدیره، دانشگاه فردوسی مشهد و اعضای انجمن مرتعداری اقدامات لازم برای طی مراحل اداری ثبت کنفرانس بین‌المللی در وزارت علوم طی شد.

پس از تهیه و انتشار فراخوان و تماس با اساتید و متخصصان خارجی، همایش فوق با حضور تعدادی از کارشناسان بین‌المللی برگزار گردید. لازم به ذکر است بر اساس اعلام آمادگی سخنرانان داخلی، برخی از مقالات داخلی هم به زبان انگلیسی و در پنل ارائه‌های خارجی قرار گرفتند.

در این همایش از دکتر بدری پور دعوت شد به اتفاق دکتر بیلگیلی عضو هیات علمی دانشگاه فنی کارادنیز ترکیه یک کارگاه آموزشی در رابطه با حریق برگزار نمایند که نهایتاً با

جوامع دامدار در آسیا: قصه‌های همزیستی طبیعت و مردم در روز ۲۶ خرداد ۱۴۰۰ برگزار شد.

در این نشست چهار ساعت و نیمه تجارب کشورهای مختلف در زمینه مدیریت قرق‌های بومی و مدیریت جامعه محور منابع طبیعی ارائه شد. در بخش انتهایی نشست هم در خصوص پیگیری‌های به عمل آمده در زمینه سال بین‌المللی مرتع و دامداران، علاوه بر دکتر بدری پور که مسئول بخش خاورمیانه و شمال آفریقا گروه بین‌المللی حمایت از سال بین‌المللی مرتع و دامداران است، مسئولین منطقه جنوب آسیا و آسیای میانه و مغولستان نیز گزارشی از اقدامات انجام شده در منطقه خود ارائه دادند.

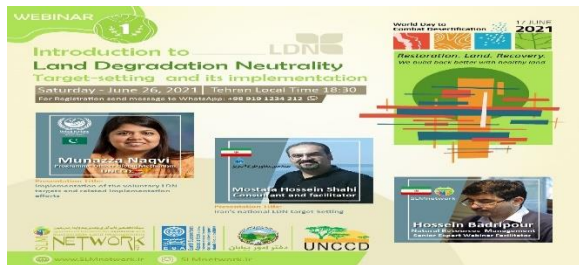
برگزاری هشتمین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مرتعداری مرتع

حسین بدری پور

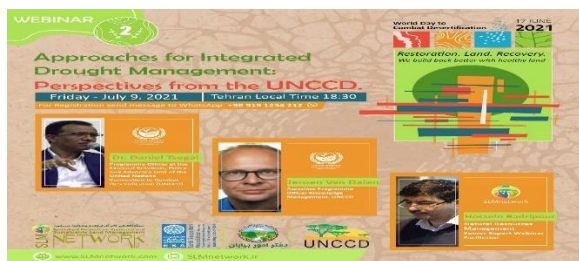

² Dr. Ertugrul Bilgili

¹ Pastoral Communities' Territories of Life in Asia: Tales of Coexistence of Nature and People

سخنرانان و بینار طرح جهان عاری از تخریب سرزمین، خانم مونزا نقوی کارشناس مسئول طرح از دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و آقای مصطفی حسین‌شاهی مشاور ملی تهیه برنامه فوق در ایران بودند.

سخنرانان و بینار بعدی که به موضوع رویکردهای مدیریت جامع خشکسالی اختصاص داشت، آقایان دانیل تسه‌گی و یروئن وان دالن از دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی بودند.

برگزاری وینار حفاظت اکوسیستم مانگرو

حسین بدری‌پور

³ Jeroen Van Dalen

هماهنگی‌های به عمل آمده کارگاه آموزشی فوق‌روز سه‌شنبه ۲۳ تیرماه از ساعت ۱۳-۱۱ به زبان انگلیسی برگزار شد.

برگزاری وینارهایی به مناسبت روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی

حسین بدری‌پور

با توجه ضرورت اطلاع‌رسانی و ارتقای آگاهی جامعه نسبت به کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و شیوع کرونا از سویی و متداول شدن برگزاری وینار از دیگر سو، در یکی از جلسات هماهنگی پاسداشت روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی، تصمیم گرفته شد تا از ادارت کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها، دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و سمن‌ها خواسته شود وینارهایی به مناسبت روز جهانی مقابله با بیابان‌زایی برگزار نمایند.

در این راستا بیش از ۳۰ وینار در استان‌های مختلف برگزار شد. شبکه تخصصی تاب‌آوری و مدیریت پایدار سرزمین که به طور تخصصی در زمینه مدیریت پایدار سرزمین فعالیت دارد، سه وینار طراحی و برگزار نمود که دو مورد آن‌ها با حضور کارشناسان و مسئولین دبیرخانه کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی برگزار گردید که عبارت بودند از طرح جهان عاری از تخریب سرزمین (شنبه ۵ تیر ۱۴۰۰) و رویکردهای مدیریت جامع خشکسالی (۱۸ تیر ۱۴۰۰).

¹ Munazza Naqvi

² Daniel Tsegay

- تعریف ارزش گراسلندها - روش‌شناسی و چالش‌ها ؛
- تهیه نقشه - ابزاری برای رفع خلاهای اطلاعاتی در مورد گراسلندها و ساواناها ؛^۴
- ارزیابی وضعیت تولید و مدیریت گراسلندها بر اساس سنجش از دور .^۵

- هدف ابتکار جهانی گراسلند و ساواناها هم عبارت است از:^۶
- توقف از بین رفتن تنوع زیستی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از بخش کشاورزی و سایر مخاطرات در گراسلندها و ساواناها و بهبود و احیای خدمات اکوسیستمی است که این بیوم‌ها برای طبیعت و انسان‌ها ایجاد می‌کنند.

شیوه مداخله این ابتکار هم به قرار ذیل تعریف شده است:

- اطلاع‌رسانی در مورد گراسلندها و ساواناها در بالاترین سطح ممکن برای جلب نظر افکار عمومی در سطح بین‌المللی برای جذب سرمایه‌گذاری لازم در این بخش؛
- مداخله در چشم‌اندازهای خاص برای حفاظت، مدیریت بهتر و احیای این بیوم‌ها، ارایه الگوهایی برای پیاده‌سازی در مناطق دیگر.

برای کسب اطلاعات در مورد این ابتکار به این فایل مراجعه نمایید:

<https://globallandusechange.org/wp-content/uploads/2020/10/Grassland-Platform-External-Kick-Off-GGSI-PPT.pdf>

⁵ Sophie Reinermann, DLR

⁶ GGSI: Global Grasslands and Savannahs Initiative

به مناسبت پنجاهمین سالگرد برنامه انسان و زیست کره یونسکو و روز بین‌المللی حفظ اکوسیستم مانگرو در سال ۲۰۲۱، ویناری در روز ۲۶ ژوئیه برابر با ۴ مرداد ۱۴۰۰ برگزار خواهد شد.

بندر خمیر به عنوان میزبان این وینار انتخاب شده است. برای شرکت در این وینار، علاقه‌مندان می‌توانند از طریق آدرس ذیل ثبت نام نمایند. <https://b2n.ir/h30929>

راه‌اندازی پلتفرم جهانی گفت‌وگو گراسلند

حسین بدری‌پور

- ۱ صندوق جهانی حمایت از حیات وحش پلتفرمی به نام پلتفرم جهانی گفت‌وگو گراسلند برای گفت‌وگو و بحث در مورد مراتع راه‌اندازی نموده است.

Global Grassland Dialogue Platform

در روز ۲۱ ژوئیه سال ۲۰۲۱ برابر با ۳۰ تیرماه سال ۱۴۰۰ یک نشست مجازی برگزار شد که موارد ذیل مطرح شدند:

- ابتکار جهانی گراسلندها و ساواناهای صندوق جهانی حیات وحش ؛^۲
- وضعیت اقدام اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت در مورد پلتفرم جهانی گفت‌وگو گراسلند؛

¹ WWF: World Wildlife Fund

² WWF-Global Grasslands and Savannahs Initiative

³ Maria Eugenia Periago (FVSA)

⁴ Fiona Flintan, ILRI

کاهش ۳۵ درصدی مصرف آب کشاورزی در مزارع پایلوت اطراف دریاچه ارومیه

محمد تقی ابراهیمی خوجین

تعادل بین مردم و کره زمین موضوعی است که در همه کارهای برنامه عمران ملل متحد وجود دارد. گزارش توسعه انسانی ۲۰۲۰ برنامه عمران ملل متحد شامل یک شاخص جدید توسعه انسانی با تنظیم فشارهای سیاره ای است که روشی آینده محور را برای ارزیابی سریع پیشرفت کشورها ارائه می‌دهد که رفاه کره زمین را در قلب پیشرفت انسان قرار می‌دهد.

از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، برنامه عمران ملل متحد با نهادهای مختلف و آژانس‌های مرتبط سازمان ملل متحد همکاری کرد تا رویکرد اقتصاد سبز فراگیر را برای پیشرفتی بهتر از زمان شیوع پاندمی کوید ۱۹ توسعه دهد.

در ایران، حدود ۱۴۰۰۰ کشاورز استان‌های آذربایجان شرقی و غربی در یک طرح مشترک بین دولت‌های ایران و ژاپن و برنامه عمران ملل متحد برای احیای دریاچه ارومیه با استفاده از تکنیک‌های آبیاری مدرن شرکت دارند. تاکنون، در نتیجه این پروژه، میزان مصرف آب در سایت‌های آزمایشی ۳۵٪ کاهش یافته است.

با توجه به این که ما شدیداً به سیاره آسیب دیده خود بدهکار هستیم، نادیده گرفتن مسئولیت‌های زیست محیطی، دیگر قابل قبول نیست.

آشنایی با مراکز و مجامع بین‌المللی

آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن- جایکا

مژگان اقبالی

آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا)، نهاد مستقل دولت ژاپن است، که مسئولیت همکاری‌های بین‌المللی و توسعه‌ای این کشور را برعهده دارد. هدف این آژانس، کاهش فقر و تقویت روند توسعه اقتصادی - اجتماعی در کشورهای فقیر و در حال توسعه در سراسر جهان است. این نهاد از اول اکتبر ۲۰۰۳ فعالیت خود را آغاز نموده و دفتر مرکزی آن در توکیو مستقر است. جایکا سعی دارد افرادی را که با مشکلات مواجه هستند، تشویق به درک مسئله‌اشان نموده و در رفع مشکلات مشارکت کنند. نقش اصلی جایکا، پشتیبانی از شیوه‌ای پویا می‌باشد که زمینه را برای ایجاد روحیه خودسازی به صورت میان مدت یا طولانی مدت در کشورهای در حال توسعه به منظور رفع فقر و توسعه اقتصادی فراهم می‌کند. این سازمان تلاش می‌کند تا تأثیرات منفی جهانی‌سازی مانند تغییر اقلیم، گسترش بیماری‌های عفونی، تروریسم و توزیع غیرعادلانه ثروت را برطرف کند. همچنین در دستور کار خود برای کاهش فقر، از افزایش فرصت‌های شغلی پشتیبانی کرده و ارائه خدمات پایه‌ای مانند مراقبت‌های بهداشتی و آموزش به جوامع را تضمین کند. همچنین با توجه به اهمیت موضوعات توسعه اقتصادی - اجتماعی در ارائه راه حل‌های مناسب از دولت‌ها حمایت کند.

² JICA: Japan International Cooperation Agency

^۱ رئیس گروه همکاری‌های بین‌المللی و سازمان‌های تخصصی - دفتر روابط عمومی و

امور بین‌الملل سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

ماموریت‌های جایکا

۱۰- حفاظت و مدیریت محیط زیست، مدیریت منابع آب و

کاهش خطرات بحران تغییرات اقلیم.

روش‌های فعالیت جایکا

جایکا به منظور تحقق اهداف خود استراتژی‌های مختلف ذیل

را پیش می‌گیرد:

- ارائه وام‌های توسعه‌ای و پشتیبانی فنی از گروه‌های مختلف،

دولت‌ها و موسسات، (کمک‌های توسعه‌ای رسمی وام‌های

توسعه‌ای - با ارائه وجوه کم‌بهره، بلند مدت و با امتیاز، از

کشورهای در حال توسعه پشتیبانی می‌کند. وام‌های توسعه‌ای

برای زیرساخت‌های کلان و سایر اشکال توسعه که به بودجه

قابل توجهی نیاز دارند، استفاده می‌شود.)

- حمایت از سازمان‌های غیردولتی به طور مستقیم و غیرمستقیم

- اعطای کمک‌های مالی به دولت‌هایی که نیاز به همکاری

نزدیک با سازمان‌های غیردولتی دارند.

- برنامه مشارکت جایکا عمدتاً مشارکتی اساسی با سازمان‌های

بین‌المللی ژاپنی است که در کشورهای فقیر جهان فعالیت

دارند.

- مقابله با اثرات ناشی از بلایای طبیعی در سطح جهانی و

پشتیبانی اضطراری برای رفع حوادث.

فعالیت‌های جایکا در ایران

جایکا در کشور ایران، فعالیت‌های خود را بر اموری چون تقویت

صنایع داخلی و آموزش‌های فنی حرفه‌ای، کاهش فاصله میان

جوامع شهری و روستایی، حفظ محیط زیست، مدیریت منابع

آب و پیشگیری از سوانح طبیعی متمرکز کرده است. همچنین

۱- سامان‌دهی امور جهانی: بهبودهای کلی در سطح جهانی

باعث ایجاد آثار مثبت در اقتصاد و توسعه شده و موقعیت‌های

جدیدی را برای مردم ایجاد می‌کند؛

۲- مبارزه با فقر از طریق توسعه: مردم فقیر در کشورهای در حال

توسعه معمولاً مظنون به ایجاد بحران‌های اقتصادی، درگیری‌ها

و مصیبت‌ها هستند و این به نوبه خود ممکن است باعث تشدید

وضعیت فقر برای آن‌ها شود.

۳- بهبود کنترل: جایکا در بهبود کنترل برای ایجاد اقتصاد

پایدار نقش اساسی دارد؛

۴- تأمین امنیت انسان‌ها: با هدف جامعه‌ای که در آن همه مردم

بتوانند از خود در برابر تهدیدات مختلف محافظت کنند و

زندگی روزمره خود را در امنیت و کرامت به سربرند؛

۵- رشد کیفیت: ترویج رشد پایدار با اختلاف کمتر و بدون

آسیب‌رسانی به محیط زیست.

۶- فراهم‌سازی امکانات تحصیل، سلامتی، امنیت اجتماعی؛

۷- کمک به برقراری صلح و آرامش و ایجاد جامعه‌ای

صلح‌طلب، عادلانه و بدون ترس یا خشونت، جلوگیری از بروز

و تکرار درگیری‌ها، حمایت از برابری جنسیتی و توانمندسازی

زنان و دختران، تأمین رفاه و اقتصاد پایدار هماهنگ با طبیعت؛

۸- کمک به توسعه اجتماعی، توسعه کشاورزی و روستایی،

توسعه بخش خصوصی و توسعه شهری و منطقه‌ای؛

۹- دسترسی به انرژی مقرون به صرفه و توسعه زیرساخت‌های

حمل و نقل؛

¹ ODA: Official Development Assistance

- حفاظت از محیط زیست؛
  - مدیریت منابع آب؛
  - پیش‌گیری از سوانح طبیعی؛
- ارائه کمک‌های جایکا به ایران با محوریت ذیل می‌باشد:
- ۱) تقویت صنایع داخلی (افزایش اشتغال‌زایی)؛
  - ۲) کاهش اختلاف بین مناطق شهری و روستایی (ایجاد تولیدات کشاورزی پایدار برای افزایش درآمد کشاورزان)؛
  - ۳) حفاظت از محیط زیست (اقدامات برای حفاظت از منابع طبیعی، گرم شدن کره زمین و مدیریت آلودگی محیط زیست)؛
  - ۴) مدیریت منابع آب؛
  - ۵) مدیریت بلایا (مدیریت آمادگی برای زلزله).

همکاری آژانس بین‌المللی جایکا با سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

۱- طرح توسعه "مدیریت جامع حوزه آبخیز کارون" از فروردین ماه ۱۳۷۹ لغایت اواخر ۱۳۸۱، به درخواست سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور برای مدیریت منابع طبیعی در مناطق کارون شمالی و کارون میانی آغاز شد و ارزیابی و پایش حوزه‌های بازفت، چمن‌گلی، وستگان، زراس، سرباز و تنگه سرخ، به عنوان طرح‌های اصلی مورد مطالعه واقع گردیدند که نهایتاً به انتخاب منطقه بازفت در چهارمحال به عنوان منطقه میانی زاگرس در پروژه آتی منجر شد؛

۲- پروژه "مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع" (فاز اول) در استان چهارمحال و بختیاری برای مدت پنج سال که عملیات اجرایی آن از اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ آغاز شد؛

جایکا بر آن است تا از طریق انتقال مهارت و دانش فنی ژاپن در زمینه توسعه منابع انسانی در ایران مشارکت داشته باشد. ایران دارای چالش‌های اقتصادی مانند نرخ بالای تورم و بیکاری، تخریب محیط شهری به دلیل شهرنشینی، تخریب محیط زیست و آسیب‌پذیری در برابر زلزله می‌باشد. جایکا همچنین در برنامه‌های خود توجه به موضوعات توسعه اقتصادی، توسعه منطقه‌ای، توسعه اجتماعی، توسعه سیستم اداری را ضروری می‌داند.

پروژه‌های عمده جایکا در ایران

آب و مدیریت بلایای طبیعی

- ظرفیت‌سازی مدیریت بحران و کاهش مخاطرات زلزله در شهر تهران؛
- پروژه ارتقای توانمندی واکنش اضطراری طی ۷۲ ساعت بعد از وقوع زلزله در ایران؛
- مطالعات مدیریت یکپارچه منابع آب در حوزه آبریز رود کارون کشاورزی و توسعه روستایی؛
- پروژه استقرار نظام مدیریت مشارکتی آب در استان گلستان. مدیریت محیط زیست
- پروژه مدیریت زیست محیطی تالاب انزلی؛
- مدیریت مشارکتی پسماند جامد در مناطق شهری و روستایی؛
- پروژه تقویت مدیریت زیست محیطی صنایع نفتی در خلیج فارس و نواحی ساحلی.
- پنج حوزه اولویت‌دار
- تقویت صنایع داخلی و آموزش‌های فنی حرفه‌ای؛
- کاهش فاصله میان جوامع شهری و روستایی؛

کوهستان مرکزی زاگرس در استان‌های ایلام، لرستان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، خوزستان و اصفهان منجر شد.

هدف از اجرای این پروژه دستیابی به نتایج ذیل می‌باشد:

- ظرفیت‌سازی دستگاه‌ها برای مدیریت جامع حوزه آبخیز کارون؛
- تقویت ظرفیت فنی و تکنیکی برای اجرای مدیریت جامع حوزه آبخیز کارون؛
- تقویت مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در استان چهارمحال و بختیاری و ادغام با مدیریت جامع حوزه آبخیز کارون؛
- بهبود ظرفیت اجرایی و پیاده‌سازی مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در چهار استان؛
- بهبود دانش مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در بستر مدیریت جامع حوزه آبخیز کارون.

آشنایی با تسهیلات محیط زیست جهانی

بهنوش قاسمی

در سال ۱۹۹۱، گروه بانک جهانی تصمیم به تشکیل موسسه مالی بین‌المللی برای برنامه کمک‌های مالی و اعطای وام به کشورهای در حال توسعه گرفت تا با همکاری نهادهای بین‌المللی، بخش خصوصی و غیره، به مسائل جهانی محیط زیست بپردازند و در پی آن در سال ۱۹۹۲ میلادی تسهیلات

این پروژه با همکاری اداره کل منابع طبیعی چهارمحال و بختیاری در شهرستان کوهرنگ در پنج روستای بخش بازفت، منطقه چمن گلی، یکی از با ارزش‌ترین رویشگاه‌های جنگلی، انجام شد.

- هدف از اجرای این پروژه ارتقای سطح مشارکت اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان چهارمحال و بختیاری از طریق روش‌های مناسب و دستیابی به نتایج ذیل بوده است:
- احیای جنگل و مرتع در محدوده روستاهای هدف؛
  - اجرای طرح‌های اشتغال‌زا در محدوده اجرای طرح؛
  - احیای جنگل و مرتع در محدوده اجرای طرح حفاظت و قرق؛
  - اجرای کارگاه‌های مشاورتی با ساکنین محلی اجرای روش‌های مشارکتی منابع طبیعی؛
  - اجرای طرح‌های درآمدزا؛
  - اجرای طرح‌های اجرایی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور توسعه ظرفیت کارشناسان اجرایی پروژه؛

۳- پروژه "ظرفیت‌سازی برای مدیریت مشارکتی جنگل و مرتع در بالادست حوزه آبخیز کارون" از سال ۱۴۰۲-۱۳۹۷ اقدامات اجرایی اولیه پروژه قبل از آغاز همه‌گیری ویروس کرونا با همتایان ژاپنی انجام شده و در خلال پروژه (تا پایان سال ۲۰۲۳) طراحی نحوه اجرا توسط اعضای ایرانی و ژاپنی انجام خواهد گرفت.

این پروژه با توجه به همکاری موثر طرف ژاپنی در فاز اول و تاکید بر ادامه همکاری، به منظور استفاده بیشتر از تجربیات، دانش فنی و امکانات مالی جایکا به تعمیم فاز دو پروژه در

دلار متجاوز نیست (از سال ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۷ سرمایه آن تنها بالغ بر ۳ میلیارد دلار بود) البته این سرمایه در مقایسه با میزان مبادلات اقتصادی بین‌المللی بسیار ناچیز و حتی صفر محسوب می‌شود و به هیچ وجه پاسخ‌گوی نیازهای روزافزون مالی برای گسترش استراتژی توسعه پایدار نمی‌باشد. با این وجود، حتی کمک‌های مالی ناچیز تسهیلات محیط زیست جهانی به کشورهای در حال توسعه در پیشبرد طرح‌های ملی این کشورها جهت توسعه پایدار بسیار مثرتر بوده‌است. چنین کمک‌هایی در افزایش ظرفیت و توان این کشورها که از دانش فنی و توان مالی چندان خوبی برخوردار نیستند، بسیار حائز اهمیت می‌باشد.

البته تسهیلات محیط زیست جهانی به اعطای کمک‌های مالی برای اجرای طرح‌های بزرگ و عظیم چندان اشتیاقی از خود نشان نمی‌دهد که این امر منجر به بروز اختلافات دائمی میان کشورهای دریافت‌کننده کمک‌های مالی و کشورهای اعطاکننده این کمک‌ها گشته‌است.

کمک‌های مالی جف دارای طیف گسترده‌ای به قرار ذیل هستند:

- کمک‌های مالی تا سقف ۱۰ میلیون دلار جهت اجرای پروژه‌های خرد؛^۵
- کمک‌های مالی از ۱۰ تا سقف ۵۰ میلیون دلار جهت اجرای پروژه‌هایی در مقیاس کوچک؛^۶

محیط زیست جهانی (جف) برای کمک به حل مهمترین مشکلات زیست‌محیطی کره زمین به وجود آمد. دبیرخانه این نهاد در شهر واشنگتن دی.سی. ایالات متحده آمریکا قرار دارد و شعار آن سرمایه‌گذاری در سیاره‌ها مان است.^۲

این نهاد در اجلاس سران زمین که در سال ۱۹۹۲ در شهر ریودوژانیرو - برزیل برگزار گردید، به عنوان مکانیسم مالی تامین بودجه برای پیاده‌سازی اهداف کنوانسیون‌های تغییر اقلیم و تنوع زیستی در راستای حمایت از محیط زیست جهانی و توسعه رفاه و معیشت پایدار در جوامع محلی و اجرای دستور العمل ۲۱ تشکیل شد و ارتباط میان ۱۸۳ کشور جهان با سازمان‌های بین‌المللی و بخش خصوصی در جهت حل مشکلات جهانی محیط‌زیست برقرار می‌نماید. از سال ۱۹۹۲ میلادی جف موفق به اعطای نزدیک به ۲۱/۵ میلیارد دلار کمک مالی بلاعوض مستقیم و ۱۱۷ میلیارد دلار به صورت مشارکت مالی با اجرای بیش از ۵۰۰۰ پروژه در ۱۷۰ کشور در حال توسعه و با اقتصاد در حال گذار، گردیده و تاکنون از طریق برنامه کمک‌های مالی کوچک تقریباً از ۲۴۰۰۰ طرح^۳ جامعه مدنی در ۱۳۳ کشور پشتیبانی کرده‌است. بودجه جف در واقع از طریق کنوانسیون‌های زیست محیطی سازمان ملل و کشورهای توسعه یافته عضو و نهادهای اعطاءکننده نظیر بانک جهانی، شرکت‌های چند ملیتی، اتحادیه اروپا و غیره تامین می‌گردد. سرمایه تسهیلات جهانی محیط زیست از چند میلیارد

^۵ Co-financing

^۶ SGP: Small Grants Programme

^۷ Donor

^۱ GEF: Global Environment Facility

^۲ Investing in Our Plant

^۳ Agenda 21

^۴ Grant

جف همچنین به عنوان حامی مالی برخی کنوانسیون‌ها از جمله کنوانسیون‌های زیرعمل می‌نماید:

- ۹ - کنوانسیون تنوع زیستی؛
  - کنوانسیون تغییر اقلیم؛
  - کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و تعدیل اثرات خشکسالی؛
  - کنوانسیون استکهلم در مورد آلاینده‌های آلی پایدار
  - ۱ - کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه .
- جف دارای یک ساختار حاکمیتی منحصر به فرد است که دارای مجمع عمومی، شورا، دبیرخانه، ۱۸ آژانس همکار، یک هیئت مشاوره علمی و فنی و دفتر ارزیابی می‌باشد.
- مجمع عمومی جف متشکل از ۱۸۴ کشور عضو است که هر ۴ سال یک بار در سطح وزیران برای بررسی سیاست‌های کلی تشکیل می‌شود. بررسی و ارزیابی عملکرد جف براساس گزارشات ارسالی صورت می‌گیرد. اصولاً وزرا و هیئت‌های عالی‌رتبه دولتی و همه کشورهای عضو در جلسات شرکت می‌کنند و فعالان برجسته محیط زیست، نمایندگان مجلس، رهبران تجارت جهان، دانشمندان و رهبران سازمان‌های غیردولتی در مورد چالش‌های زیست‌محیطی جهان در چارچوب توسعه پایدار و سایر اهداف توسعه بین‌المللی به بحث و تبادل نظر می‌نشینند.

- کمک‌های مالی از ۵۰ تا سقف ۲۵۰ میلیون دلار جهت اجرای پروژه‌هایی در مقیاس متوسط؛

- کمک‌های مالی بیش از ۲۵۰ میلیون دلار جهت اجرای پروژه‌هایی در مقیاس بزرگ.

این کمک‌ها به انواع پروژه‌های کشورهای درحال توسعه و دارای اقتصاد در حال پیشرفت در زمینه‌های تنوع زیستی، تغییر اقلیم، آب‌های بین‌المللی، تخریب سرزمین، لایه ازن و آلاینده‌های آلی اعطا می‌گردد. جف با ۱۸ آژانس و نهاد از جمله: برنامه عمران سازمان ملل، برنامه محیط زیست سازمان ملل، بانک جهانی، سازمان خواروبار و کشاورزی سازمان ملل، سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل، بانک توسعه آفریقا، بانک توسعه آسیا، بانک اروپا برای بازسازی و توسعه، بانک توسعه بین‌آمریکایی، و صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی در مورد سیاست‌ها و پروژه‌ها همکاری می‌نماید. پروژه‌های جف توسط سازمان‌های اجرائی نظیر بانک جهانی، برنامه عمران ملل متحد و برنامه محیط زیست و سایر آژانس‌های اجرایی سازمان ملل به اجرا در می‌آید.

اثربخشی، اجرای موثر، میزان همخوانی با شاخص‌های توسعه پایدار، ضرورت اجرا و پتانسیل اثرگذاری پروژه از جمله معیارهای تخصیص اعتبار و کمک مالی به یک پروژه می‌باشد.

⁷ IDB: Inter-American Development Bank

⁸IFAD:International Fund for Agricultural Development

⁹ CBD: Convention on Biological Diversity

¹ POPs: Stockholm Convention⁹ on Persistent Organic Pollutants

¹ Minamata Convention on Mercury

¹ UNEP: United Nations Environment Program

² WB: World Bank

³ UNIDO: United Nations Industrial Development Organization

⁴ AFDB: African Development Bank

⁵ ADB: Asian Development Bank

⁶EBRD: European Bank for Reconstruction & Development

برخی آژانس‌های بین‌المللی بازوی عملیاتی جف هستند. آن‌ها برای طراحی، توسعه و اجرای پروژه‌ها و برنامه‌ها با بودجه جف از نزدیک با حامیان پروژه و سازمان‌های دولتی، سازمان‌های جامعه مدنی و سایر ذی‌نفعان همکاری می‌کنند.

زمینه‌های کاری

پروژه‌های جف در شش زمینه شامل تنوع زیستی، تغییرات اقلیم، آب‌های بین‌المللی، تخریب سرزمین و آمایش سرزمین، لایه ازن و مواد آلی پایدار اجرا می‌شوند.

استراتژی‌های شش‌گانه جف عبارتند از:

- ترویج، به‌کارگیری و انتقال تکنولوژی‌های کم‌کربن به کشورهای در حال توسعه؛
- رفع موانع بازار در بهره‌وری و بهینه‌سازی انرژی در بخش صنعت و ساختمان؛
- ترویج سرمایه‌گذاری در استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر؛
- ترویج و توسعه سیستم‌های حمل و نقل کارآمد و کم‌کربن؛
- مدیریت پایدار جنگل، جنگل‌کاری و احیای جنگل؛
- طرح‌های توانمندسازی و ظرفیت‌سازی در زمینه تغییرات اقلیم و تهیه گزارشات ملی.

دوره‌های جف

دوره‌های جف چهارساله می‌باشد و اینک در اواخر هفتمین دوره کاری جف می‌باشیم. دوره‌های جف به شرح ذیل هستند:

جف پایلوت از سال ۱۹۹۱ الی ۱۹۹۴ میلادی؛

جف ۱- از سال ۱۹۹۴ الی سال ۱۹۹۸ میلادی؛

شورای جف شامل ۳۲ عضو است که توسط اعضای مناطق کشورهای عضو جف منصوب می‌شوند (۱۴ عضو از کشورهای توسعه‌یافته، ۱۶ عضو از کشورهای در حال توسعه و ۲ عضو از کشورهای در حال گذار). اعضای شورا هر سه سال یکبار به‌صورت چرخشی تغییر می‌کنند تا زمانی که حوزه انتخابیه عضوی جدید تعیین نماید. این شورا که سالانه دو بار تشکیل جلسه می‌دهد، سیاست‌های عملیاتی و برنامه فعالیت‌های تعیین شده توسط جف را تدوین، تصویب و ارزیابی می‌کند و در این خصوص با اتفاق نظر تصمیم‌گیری می‌نماید.

دبیرخانه جف به جهت اطمینان از این که تصمیمات متخذه به اقدامات موثر تبدیل شده‌است، مستقیماً به شورا و مجمع عمومی جف گزارش می‌دهد.

هیئت مشاوره علمی و فنی جف، مشاوره‌های علمی و فنی جف را در مورد سیاست‌ها، استراتژی‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های عملیاتی ارائه می‌دهد. این هیئت متشکل از شش عضو است که در زمینه‌های اصلی فعالیت جف به‌عنوان کارشناس بین‌المللی شناخته شده‌اند. این هیئت توسط یک شبکه جهانی مورد حمایت متخصصان و موسسات قرار می‌گیرد و علاوه بر این، با سایر نهادهای علمی و فنی مربوطه، به‌ویژه با نهادهای تابعه کنوانسیون‌های زیست محیطی تعامل دارد.

دفتر ارزیابی مستقل جف مستقیماً به شورا گزارش می‌دهد و ارزیابی آن مستقل و بدون تأثیرپذیری از جف انجام می‌شود.

¹ STAP: The Scientific and Technical Advisory Panel

² IEO: The Independent Evaluation Office

۵) ترسیب کربن در مراتع بیابانی حسین آباد خراسان جنوبی،
از طریق مدیریت جامعه محور؛

۶) حفاظت از تالاب‌های ایران؛

۷) طرح رفع موانع توسعه بزرگ مقیاس انرژی- انرژی باد؛

۸) حفاظت از تنوع زیستی در منطقه حفاظت شده و سیمای
حفاظت شده زاگرس مرکزی؛

۹) تهیه برنامه ملی در زمینه کنترل آلاینده‌های آلی پایدار
تحت کنوانسیون استکهلم؛

۱۰) جلوگیری از تغییر اقلیم (بودجه بیشتر جهت ظرفیت
سازی در مناطق دارای اولویت)؛

۱۱) خود ارزیابی ظرفیت ملی برای مدیریت محیط زیست
جهانی؛

۱۲) طرح کاهش آلودگی ناشی از حمل و نقل در تهران؛

۱۳) همسوسازی برنامه اقدام ملی و گزارش دهی به کنوانسیون
مقابله با بیابان‌زایی؛

۱۴) طرح ایجاد چارچوب مدیریت چند منظوره در چشم انداز
جنگل‌های هیرکانی خزر برای حفظ تنوع زیستی؛

۱۵) اصلاح سیاست‌ها و تغییر و تحول در بازار برای افزایش
بهره‌وری انرژی در بخش ساختمان‌سازی در ایران؛

۱۶) ظرفیت‌سازی ملی جهت اجرای ایمنی زیستی جمهوری
اسلامی ایران و پروتکل امنیت زیستی کارتاگنا؛

جف-۲: از سال ۱۹۹۸ الی ۲۰۰۲ (اولین نشست در
هندوستان-دهلی نو)؛

جف-۳: از سال ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۶ (اولین نشست چین-پکن)؛

جف-۴: از سال ۲۰۰۶ الی ۲۰۱۰ (اولین نشست کیپ‌تاون-
آفریقای جنوبی)؛

جف-۵: از سال ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۴ (اولین نشست اروگوئه-
پوتادل استه)؛

جف-۶: از سال ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۸ (اولین نشست مکزیک-
کانکون)؛

و جف-۷: از سال ۲۰۱۸ الی ۲۰۲۲ (اولین نشست ویتنام-
دانانگ)؛

طرح‌ها و پروژه‌های اجرا شده در ایران با کمک تسهیلات محیط
زیست جهانی

۱) طرح توانمندسازی برای ارایه اولین گزارش
دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تغییر اقلیم
سازمان ملل؛^۱

۲) استراتژی و برنامه اقدام ملی تنوع زیستی و گزارش به
کنوانسیون تنوع زیستی؛

۳) طرح کاهش آلودگی ناشی از حمل و نقل در تهران؛

۴) حفاظت از یوزپلنگ آسیایی، زیستگاه طبیعی آن و بیوتای
وابسته به آن؛

³ Preparation of the POPs National Implementation Plan under the Stockholm Convention

⁴ Building a Multiple-Use Forest Management Framework to Conserve Biodiversity in the Caspian Hyrcanian Forest Landscape

¹ Enabling Iran to Prepare its First National Communication in Response to its Commitments to UNFCCC

Biota (تمامی موجودات زنده اعم از گیاه، جانور یا موجودات ذره بینی که در ناحیه

معینی مستقر هستند)

راه‌اندازی شده است، بیش از ۴ میلیون نفر از سایت رصد جهانی جنگل بازدید نموده‌اند.

از جمله گزارشاتی که رصد جهانی جنگل ارائه می‌دهد، گزارش حریق است. با مراجعه به لینک ذیل و درج نام کشور یا منطقه‌ای مشخص اطلاعات بسیار جالبی در اختیارتان قرار می‌دهد.

<https://www.globalforestwatch.org/dashboards/global/>

در جدول ذیل آخرین اطلاعات برگرفته از سایت ناسا در مورد تعداد هشدارها و سطح سوخته و رکورد برخی کشورها ارائه شده است:

کشور	تعداد هشدار حریق از ۹۹/۵/۱۳ لغایت ۱۴۰۰/۵/۴ VIIRS ^۴	سطح سوخته در سال جاری	رکورد سوخته در یک سال
ترکیه	۲۳۵۹	۴۳۰۰ هکتار	۱/۵ میلیون هکتار (۲۰۰۹)
ارمنستان	۹	۲۱۰۰ هکتار	۷۴۰۰۰ هکتار (۲۰۱۰)
پاکستان	۱۴۴۶	۳۸۰۰۰ هکتار	۳۹۰۰۰۰ هکتار (۲۰۰۵)
ایران	۷۵۴۳	۳۶۰۰۰ هکتار	۷۷۰۰۰۰ هکتار (۲۰۱۰)
افغانستان	۱۵۶	۱۰۰۰۰ هکتار	۱۶۰۰۰۰ هکتار (۲۰۰۳)
گرجستان	۸۵	۲۱۰۰ هکتار	۴۷۰۰۰ هکتار (۲۰۱۵)
یونان	۲۵۴	۷۲۰۰۰ هکتار	۳۴۰۰۰۰ هکتار (۲۰۰۷)

^۲MENARID: Institutional Strengthening and Coherence for Integrated Natural Resources Management

^۳ GFW: Global Forest Watch

^۴ VIIRS: Visible Infrared Imaging Radiometer Suite

۱۷) بهره‌وری انرژی صنعتی در بخش‌های کلیدی؛

۱۸) احیای اراضی جنگلی و تخریب شده با تاکید ویژه بر

خاک‌های شور و مناطق مستعد فرسایش بادی؛

۱۹) تسهیل حمل و نقل پایدار در تهران؛

۲۰) تقویت و انسجام سازمانی برای مدیریت یکپارچه منابع

طبیعی؛

۲۱) ارزیابی ظرفیت‌های ملی برای مدیریت محیط زیست

جهانی؛

آشنایی با رصد جهانی حریق جنگل

حسین بدری پور

رصد جهانی جنگل پلتفرم برخطی است که داده‌ها و ابزارهایی برای پایش جنگل ارائه می‌دهد. با استفاده از فن‌آوری‌های پیش‌رفته، رصد جهانی جنگل به هر کس امکان دسترسی به اطلاعات نزدیک به زمان واقعی در مورد مکان و نحوه تغییر جنگل‌ها در سطح جهان می‌دهد.

روزانه هزاران نفر در اقصی نقاط جهان از رصد جهانی جنگل برای پایش و مدیریت جنگل‌ها، توقف جنگل‌زدایی غیرقانونی و آتش‌سوزی استفاده می‌کنند. از سال ۲۰۱۴ که این ابتکار

^۱RFLDL: Rehabilitation of Forest Landscapes and Degraded Land with Particular Attention to Saline Soils and Areas Prone to Wind Erosion

یکی دیگر از خروجی‌های اطلاعات سایت ناسا ارایه نقشه حریق‌های روی داده است. نقشه ذیل، حریق‌های روی داده در تیرماه سال جاری را نشان می‌دهد که در صفحه آخرین بولتن با اندازه بزرگ‌تر نیز ارایه شده است.

گزارشات

کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل

بهرام ناصری - داریوش بیات

کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل به عنوان رویدادی تعیین‌کننده در این حوزه طی سه روز از تاریخ اول تا سوم خرداد ۱۴۰۰ (۲۴-۲۲ ژوئن ۲۰۲۱) برای بررسی و ترسیم نقشه راهی جهت بهبود وضعیت آموزش جنگل در سطح جهان با مشارکت سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد-فائو، اتحادیه بین‌المللی سازمان‌های تحقیقات جنگل، سازمان بین‌المللی

لبنان	بدون حریق	۴۸	۲۴۰۰۰ هکتار (۲۰۰۶)
سوریه	۳۳۰۰۰ هکتار	۷۷۹	۱/۱ میلیون هکتار (۲۰۱۹)
ترکمنستان	۳۱۰۰۰ هکتار	۷۷۳	۴۷۰۰۰ هکتار (۲۰۰۳)
تاجیکستان	۱۵۰۰ هکتار	۳۱	۲۳۰۰۰ هکتار (۲۰۰۴)
آذربایجان	۲۲۰۰ هکتار	۲۳۷	۳۷۰۰۰ هکتار (۲۰۱۵)
قزاقستان	۱۰۰۰۰ هکتار	۹۴۶۸	۲۴ میلیون هکتار (۲۰۰۲)
ازبکستان	۲۰۰۰ هکتار	۹۶۷	۱۰۰۰۰ هکتار (۲۰۰۱)
رومانی	۷۰۰۰ هکتار	۲۹۶	۵۰۰۰۰ هکتار (۲۰۰۸)
بلغارستان	۶۳۰۰۰ هکتار	۱۶۶	۴۶۰۰۰ هکتار (۲۰۰۱)
مجارستان	بدون حریق	۸	۶۱۰۰۰ هکتار (۲۰۰۱)
اتریش	بدون حریق	۲۹	۹۸۰۰۰ هکتار (۲۰۰۱)
آلمان	۱۴۰۰ هکتار	۵۸	۱۵۰۰۰ هکتار (۲۰۰۸)
آمریکا	۸۳۰۰۰ هکتار	۵۶۱۶۰	۵/۷ میلیون هکتار (۲۰۲۰)
کانادا	۶۳۰۰ هکتار	۱۴۹۰۱	۳/۹ میلیون هکتار (۲۰۱۳)

⁴IUFRO: International Union of Forest Research Organizations

^۱ رئیس مرکز بدر جنگلی خزری

^۲ مسئول امور بین‌الملل معاونت امور جنگل

³ICFE: International Conference on Forest Education

بی‌شک آموزش جنگل ابزاری کلیدی در بنیان دانش، مهارت و ارزش‌های مشترک است که زیربنای مدیریت پایدار جنگل و دستیابی به اهداف توسعه پایدار و سایر اهداف مرتبط با جنگل در مقیاس‌های محلی، ملی و جهانی را تشکیل می‌دهد. آموزش جنگل می‌تواند بخشی از راه حل بسیاری از نیازهای جدی زیست‌محیطی و اجتماعی باشد که می‌توان به کاهش میزان جنگل‌زدایی و تخریب جنگل، حفاظت و بازیابی اکوسیستم‌ها، ارتقای معیشت، حفاظت از سلامتی انسان‌ها، تغذیه و رفاه، حفظ تنوع زیستی و تعدیل و سازگار شدن با تغییرات اقلیمی اشاره نمود.

آموزش، تربیت و دانش جنگل باید برای پاسخ‌گویی به بسیاری از چالش‌های بخش جنگل در مناطق مختلف جهان سازگار شده و ارتقا یابد. این موارد شامل:

- تغییر در انتظارات جامعه از کالاها و خدمات ارائه شده توسط جنگل‌ها و درختان؛
- تغییر روند اشتغال در جنگل و فعالیت‌های وابسته به آن؛
- کاهش علاقه جوانان به اشتغال در مشاغل مرتبط با جنگل؛
- پیر شدن نیروی کار جنگل؛
- ورود ناکافی جمعیت‌هایی که به جنگل‌ها به‌ویژه زنان، مردم بومی و جوامع آسیب‌پذیر روستایی وابسته هستند؛
- از دست رفتن دانش سنتی و بومی مرتبط با جنگل؛

الوار گرمسیری، مرکز بین‌المللی تحقیقات آگروفارستری / مرکز تحقیقات بین‌المللی جنگل‌داری و دبیرخانه‌های مجمع جنگل ملل متحد و کنوانسیون تغییر اقلیم سازماندهی و برگزار شد. این کنفرانس نقطه اوج تلاش بیش از یک سال شرکای جهانی و منطقه‌ای برای جمع‌آوری و تلفیق اطلاعات در مورد وضعیت و نیازهای آموزش جنگل در سطح جهان و همچنین ارتقای آگاهی در مورد مشارکت سیستم‌های دانش و آموزش جنگل برای دستیابی به اهداف متعدد جنگل و سهم جنگل‌ها در دستیابی به اهداف توسعه پایدار می‌باشد. در این کنفرانس یافته‌های کلیدی یک ارزیابی جهانی و شش ارزیابی منطقه‌ای مطرح گردید. ضمناً ابتکارات هیجان‌انگیز جدیدی، توسط شرکت‌کنندگان از جمله برنامه همکاری مشارکت در جنگل‌ها ارائه شد.

در کنفرانس یادشده، از شرکت‌کنندگان درخواست شده بود تا تجربه و دیدگاه‌های خود را از طریق بحث در مورد چالش‌های اساسی، نیازها، فرصت‌ها و ابتکارات برای تقویت آموزش جنگل به اشتراک بگذارند. این امر زمینه اشتراک‌گذاری اطلاعات از طرف دست‌اندرکاران آموزش جنگل و سیستم‌های دانش را فراهم نمود. در همین ارتباط، از شرکت‌کنندگان دعوت شد تا در شکل‌گیری یک فراخوان جهانی برای آموزش جنگل کمک نمایند.

⁴ UNFF: United Nations Forum on Forestry

⁵ CPF: Collaborative Partnership on Forests

¹ITTO: International Tropical Timber Organization

²ICRAF: International Center for Research in Agroforestry

³ CIFOR: Center for International Forestry Research

- نیاز مستمر به ادغام دانش روز و دانش سنتی در سیستم‌های آموزش و تربیت جنگل.
- ارتقای آگاهی از وضعیت آموزش جنگل در سطح جهانی و منطقه‌ای؛
- ارتقای چشم‌انداز و حمایت از فراخوان اقدام به آموزش جنگل و تلاش‌های فردی و جمعی برای تقویت آموزش و دانش جنگل از جمله توسط برنامه همکاری مشارکتی برای جنگل‌ها؛
- جمع‌آوری نظرات برای توسعه بیشتر سیستم‌های عامل در سطح جهانی با هدف تسهیل به اشتراک‌گذاری اطلاعات و شبکه‌سازی در مورد آموزش و دانش جنگل؛
- تسهیل توسعه جوامع مورد نظر در سطح (جغرافیایی، موضوعی و آموزشی) در زمینه آموزش و دانش جنگل.

دستور کار آموزش

این دوره آموزشی در قالب ۲۱ ساعت آموزش آنلاین توسط کارشناسان دفتر سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد-فائو مستقر در رم، ایتالیا با حضور ۳۰۰ تن از اساتید، کارشناسان، دانشجویان، متخصصان بخش‌های مختلف دولتی، خصوصی، سمن‌ها، دفاتر فائو مستقر در رم و دفاتر منطقه‌ای و طی سه روز متوالی از ۳-۱ خرداد ۱۴۰۰ (۲۲ تا ۲۴ ژوئن ۲۰۲۱) برگزار گردید.

از جمهوری اسلامی ایران نیز ۶ نفر از بخش‌های مختلف دانشگاه، تحقیقات و اجرا حضور داشتند که حسب اعلام دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل سه نفر از جمع شش نفره فوق، را آقایان دکتر بهرام ناصری، مهندس داریوش بیات و سرکار خانم دکتر زهرا آرمان از معاونت امور جنگل تشکیل می‌دادند. نامبردگان ضمن بیان مسایل و مشکلات مرتبط با آموزش

- سه رکن اساسی به عنوان یک بسته جامع برای آموزش، تربیت و به اشتراک‌گذاری دانش جنگل به عنوان بنیان مدیریت پایدار جنگل در دنیای مدرن، ضروری شناخته شده است که قوت، تاب‌آوری و فراگیری هر سه رکن در سطح جهان بسیار ضروری است. این سه رکن عبارتند از:

- آموزش رسمی جنگل؛
- آموزش و تربیت غیررسمی جنگل (شامل برنامه‌های ترویجی و مدارس مزرعه‌ای کشاورزان)؛
- تلفیق سیستم‌های دانش سنتی و بومی مرتبط با جنگل-های بومی.

اهداف کنفرانس بین‌المللی آموزش جنگل عبارت بود از:

- تاکید بر لزوم حفظ و ارتقای سیستم‌های آموزش و دانش جنگل؛

را تشکیل داده که از یک رویکرد مشارکتی برای شناسایی خطرات امنیتی آب و یافتن راه‌حل‌های محلی استفاده می‌کنند. به این ترتیب، آن‌ها اتخاذ تصمیمی جدی، خاص و انعطاف‌پذیر در مدیریت منابع آب را تسهیل می‌کنند که متفاوت است از الگوی غالب مدیریت آب در نیم قرن گذشته - یعنی می‌توان از داده‌های اقلیمی جهت ارتقای سطح اطمینان پیش‌بینی و برنامه‌ریزی برای آینده استفاده نمود.

برنامه هیدرولوژیکی بین‌الدول یونسکو^۱، به‌همراه اتحاد برای سازگاری جهانی آب^۲ و مرکز بین‌المللی مدیریت یکپارچه منابع آب^۳، میزبان مجموعه‌ای از وبینارها با معرفی اجزای فنی و عملی رویکردهای پایین به بالا است، که مشتمل بر طیف وسیعی از مباحث است و با ارائه نمونه‌هایی از برنامه‌های دنیای واقعی پشتیبانی می‌شوند.

وبینارها به صورت ماهانه و در پی برگزاری کنفرانس جهانی رویکردهای مدیریت آب در برابر تغییر اقلیم که توسط همان موسسات برگزار می‌شود و به طور آزمایشی برای اکتبر ۲۰۲۱ برنامه‌ریزی شده‌است. این سری از وبینارها برای متخصصان فنی مدیریت آب و همچنین افرادی که در سیاست و برنامه‌ریزی حوزه آب و تغییر اقلیم فعالیت می‌نمایند، در نظر گرفته شده‌اند.

وبینار فوق که هفتمین وبینار از این سلسله وبینارها بود روز پنجشنبه مورخ ۲۷ خرداد برگزار شد و سخنرانان آن عبارت بودند از:

جنگل از جمله آشنایی اندک فارغ‌التحصیلان با مسایل و مشکلات روز سازمان متولی جنگل در کشور، بر ضرورت اجرای دوره‌های کارآموزی و نیز یکپارچگی مفاهیم آموزش جنگل در سطوح مختلف (ابتدایی، متوسطه، فنی حرفه‌ای و دانشگاهی) تاکید نمودند.

وبینار رویکردهای مدیریت آب در برابر تغییرات اقلیمی: سازگاری در عصر عدم قطعیت

بهرام ناصری - داریوش بیات

طی دهه گذشته، سرعت تغییرات اقلیمی از طریق تأثیر بر منابع آب و خطرات مربوط به آن، اقتصاد کشورها را مختل کرده و بر معیشت آن‌ها تأثیر گذاشته است. از این رو، برنامه‌ریزی برای مدیریت منابع آب در اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد گنجانده شد. توافق‌نامه پاریس نقش و اهمیت توسعه پایدار در کاهش خطر نابودی و خسارات را برجسته نمود. همچنین از آژانس‌های تخصصی سازمان ملل درخواست شده تا از کشورهای عضو برای تقویت اقدامات در زمینه سازگاری، سیاست‌گذاری و همچنین شناسایی استراتژی‌های سازگاری، حمایت نمایند.

در این راستا، یونسکو و سایر سازمان‌های مرتبط، مجموعه‌ای از ابزارهای تکمیلی و بهبوددهنده مدیریت تاب‌آوری و روش‌های مدیریت اثرات سوء تغییرات اقلیمی را ارائه نمودند. در گزارش جهانی ۲۰۲۰ توسعه آب موضوع فوق به نحو برجسته‌ای مطرح شد. این رویکردهای پایین به بالا، نسل جدیدی از متدولوژی‌ها

³ ICIWaRM: International Center for Integrated Water Resources Management

¹ IHP: Intergovernmental Hydrological Programme

² AGWA: Alliance for Global Water Adaptation

شریک پروژه، اجرامی شود. بدین منظور و برای کمک به مرجع صلاحیت‌دار ملی، برای نهادهای دولتی و سایر دست‌اندرکاران که به شکل موثری با صندوق اقلیم سبز، در راستای سیاست‌ها و برنامه‌های کشور در مورد کاهش انتشار و افزایش تاب‌آوری اقلیم همکاری کرده و دریافت‌کننده کمک‌های مالی هستند، یک سری آموزش در نظر گرفته شده است. به عنوان بخشی از برنامه کلی آموزش، هدف این کارگاه آموزشی ارائه تصویری روشن از الزامات صندوق اقلیم سبز برای تأمین بودجه برنامه‌ها/پروژه‌های سازگاری و کاهش اثرات تغییرات اقلیم به مرجع ملی تعیین شده و سازمان‌های دولتی منتخب بود. این آموزش با استفاده از کتابچه راهنمای آموزش صندوق اقلیم سبز که توسط تیم صندوق در دفتر مرکزی سازمان فائو زیر نظر دفتر تغییرات اقلیمی و تنوع زیستی سازمان یاد شده و دفتر منطقه‌ای آن در آسیا و اقیانوسیه تهیه شده، انجام گرفت. کتابچه راهنمای آموزش صندوق اقلیم سبز برای مرجع صلاحیت‌دار ملی مشتمل بر ۱۶ واحد است که موضوعات مختلفی از درک بنیادی صندوق اقلیم سبز، ملاحظات و یادگیری شیوه‌های دسترسی به پنجره‌های مختلف مالی صندوق را پوشش می‌دهد. هر واحد شامل سخنرانی‌ها، راهنمای بحث‌های گروهی و تمرین‌های تعاملی و همچنین یادداشت‌هایی برای مجریان است. در این کارگاه سه روزه که از تاریخ ۲۷ لغایت ۲۹ اردیبهشت برگزار شد،

مدیر: آنیل میشر^۱، رئیس بخش سیستم‌های هیدرولوژیکی و کمبود آب یونسکو؛
شوجی وورا^۲، چشم انداز جمعی برای آینده آب‌های زیرزمینی از طریق مدل‌سازی مشارکتی، مشارکت جهانی انعطاف‌پذیری و جنوب-جنوب-شمال، هند
مجتبی شفیع، توسعه چارچوب ارزیابی پایداری حوزه: مطالعه موردی از یک منطقه نیمه خشک در ایران، توسط موسسه تحقیقات آب و محیط زیست شرقی ایران
بخش پرسش و پاسخ هم توسط پوجا پراساد^۳ از موسسه آموزش آب دلفت (هلند) و کامران داوری از دانشگاه فردوسی مشهد اداره شد.
سخنان پایانی نیز توسط ویل لوگان^۴، مدیر مرکز بین‌المللی مدیریت یکپارچه منابع آب ارایه شد.

برگزاری کارگاه پروژه آمادگی و حمایت مقدماتی صندوق اقلیم سبز در جمهوری اسلامی ایران

بهرام ناصری-داریوش بیات

برنامه آمادگی و پشتیبانی صندوق اقلیم سبز در جمهوری اسلامی ایران با هدایت سازمان حفاظت محیط زیست، به عنوان مرجع صلاحیت‌دار ملی، توسط دفتر نمایندگی سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد-فائو در ج.ا.ایران به عنوان

⁷ Green Climate Fund Readiness and Preparatory Support Project of the Islamic Republic of Iran (GCP/IRA/068/GCR)

⁸ NDA: National Designated Authorities

⁹ OCB: Office of Climate Change and Biodiversity

¹ Anil Mishra

² Hydrological Systems and Water Scarcity Section

³ Shuchi Vora

⁴ EWERI: East Water and Environmental Research Institute

⁵ Pooja Prasad

⁶ Will Logan

هدف گذاری مخاطبین

این آموزش برای پذیرش گروه‌های زیر طراحی و توسط دفتر مرجع ملی تعیین شده، مشخص گردیده است.

- دستگاه‌های دولتی مرتبط؛
- دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی مرتبط با سازگاری و کاهش اثر تغییرات اقلیمی؛
- نهادهای خصوصی که درگیر موضوعات سازگاری و تعدیل تغییرات اقلیمی هستند؛
- اشخاصی که علاقه‌مند به دسترسی مستقیم به اعتبارات صندوق اقلیم سبز و کسب اعتبار هستند.

دستور کار آموزش

آموزش فوق به صورت برخط توسط کارشناسان دفتر مرجع صلاحیت‌دار ملی و فائو (مستقر درج.ا. ایران، تایلند و ایتالیا) در سه جلسه ۳ ساعته از ۲۷-۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۰ (۱۷ تا ۱۹ می ۲۰۲۱) ارائه شد.

نتایج مورد انتظار:

- ایجاد یک دورنمای مناسب از صندوق اقلیم سبز؛ چشم‌انداز، مأموریت، چارچوب مدیریت نتایج؛
  - روش‌های دسترسی به بودجه صندوق اقلیم سبز؛
  - الزامات پروژه‌های پیشنهادی
- ارایه‌ها به قرار ذیل بودند:
- چشم‌انداز، مأموریت صندوق اقلیم سبز، معرفی چارچوب مدیریت نتیجه و معیارهای سرمایه گذاری، اولویت‌های ملی برای انطباق و کاهش تغییرات اقلیمی؛

چهار واحد شامل درک بنیادی صندوق اقلیم سبز و الزامات پروژه‌های پیشنهادی، تقویت ظرفیت مرجع صلاحیت‌دار ملی و ایجاد درک روشن از روند تصویب پروژه‌ها توسط اساتید سازمان فائو در دفتر منطقه‌ای آسیا-اقیانوسیه و با هماهنگی دفتر تهران به ۵۴ نفر از مخاطبان از بخش‌های دولتی، خصوصی، بانک‌ها، سازمان‌های مردم‌نهاد و ... ارائه شد.

انتخاب واحدهای آموزشی برای این دوره براساس ارزیابی نیاز به آموزش در پروژه برنامه آمادگی انجام شده است. مواد و تمرینات آموزشی متناسب با زمینه خاص کشور مربوطه، گروه‌های هدف و همچنین روش آموزش آنلاین با توجه به همه گیری کووید ۱۹ است.

اهداف دوره

اهداف آموزشی

۱. درک مشخصی از صندوق اقلیم سبز، شامل:
  - چشم‌انداز، مأموریت، چارچوب مدیریت نتیجه محور صندوق اقلیم سبز؛
  - روش‌ها و فرصت‌های دسترسی به بودجه صندوق اقلیم سبز
  - الزامات ارائه پیشنهادی موفق به صندوق اقلیم سبز (منطق اقلیمی قوی، همسویی با اولویت‌های ملی و معیارهای سرمایه‌گذاری صندوق اقلیم سبز).
۲. تقویت هر چه بیشتر ظرفیت‌های دفتر مرجع صلاحیت‌دار ملی و سازمان‌های ذینفع دولتی در شناسایی ایده‌های پروژه صندوق اقلیم سبز و تنظیم تئوری تغییر؛
۳. ایجاد درک روشنی از روند ساده تصویب پروژه در صندوق اقلیم سبز و الزامات، مزایا و محدودیت‌ها.

جنگل‌ها و درختان از جمله مهمترین منابع جذب کربن به شمار می‌روند. آن‌ها دی‌اکسید کربن را از اتمسفر جذب و آن را در خود ذخیره می‌نمایند. ترسیب کربن از طریق جنگل‌ها به عنوان راهکاری مقرون به صرفه در جهت کاهش تغییرات اقلیمی بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

در خلال سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ میلادی، بالغ بر ۱۳ میلیون هکتار جنگل به سایر کاربری‌ها تبدیل شده یا در اثر بلایای طبیعی از بین رفته است. بر اساس آمار موجود در حال حاضر، ۸۵۰ میلیون هکتار از جنگل‌های تخریب‌یافته در جهان قابلیت احیا و بازسازی را داشته و خدمات اکوسیستمی و تنوع زیستی آن‌ها نیز قابل برگشت می‌باشد که در این صورت می‌تواند سهم به‌سزایی در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی ایفا نماید.

برخی از شیوه‌ها و فعالیت‌های مدیریت جنگل که منجر به افزایش میزان ترسیب کربن می‌شوند، عبارتند از:

- جنگل‌کاری، احیا و بازسازی جنگل‌های مخروطه؛
- افزایش پوشش درختی از طریق توسعه سیستم‌های آگروفارستری و جنگل‌داری شهری، درختکاری در چشم‌اندازهای روستایی؛

- گردش کار توسعه پروژه‌های صندوق اقلیم سبز و فرایندهای عاری از ایراد، فرایند تصویب پروژه‌ها، بسته‌های پیشنهادی پروژه و الزامات آن؛
- توسعه منطق اقلیمی پروژه‌های صندوق اقلیم سبز؛
- چرایی منطق اقلیمی، الزامات منطق اقلیمی برای پروژه‌های تعدیل و انطباق، داده‌ها و اطلاعات برای توسعه منطق اقلیمی پروژه‌های صندوق اقلیم سبز؛
- معیارهای سرمایه‌گذاری و چارچوب مدیریت نتایج صندوق اقلیم سبز؛
- طرح مفهومی پروژه و الگوهای طرح مفهومی صندوق اقلیم سبز و نیازهای اطلاعاتی.

در طول دوره سه‌تیم‌گروهی ذیل انجام شد:

- تمرین ۱: شناسایی ایده پروژه صندوق اقلیم سبز از طریق یک گراف مشکل اقلیمی؛
  - تمرین ۲: توسعه تئوری ابتکاری در زمینه پروژه برای تغییر و چارچوب منطقی؛
  - تمرین ۳: تهیه طرح مفهومی پروژه در هر گروه؛^۱
- در این نشست، ۵۲ نفر از کارشناسان از بخش‌های مختلف دولتی، خصوصی، سمن‌ها، دفتر فائو (تهران، رم و آسیا اقیانوسیه) شرکت داشتند.

افزایش میزان ترسیب کربن از طریق جنگل‌ها و درختان

ساغر داراب زند

¹ Concept Note

- افزایش سطح ذخائر کربن جنگل (در بیومس و خاک) و ظرفیت ترسیب از طریق اصلاح و بهبود روش‌ها و فعالیت‌های مدیریتی جنگل.

جنگل کاری، احیا و بازسازی جنگل‌های مخروبه

افزایش تراکم و مساحت جنگل‌ها از طریق فعالیت‌های جنگل کاری، احیاء و بازسازی جنگل‌های مخروبه منجر به افزایش جذب دی اکسید کربن از اتمسفر جو خواهد شد. با بهره‌برداری اصولی از درختان، امکان رشد درختان جدید و تداوم ترسیب کربن فراهم می‌شود. امروزه سطح جنگل کاری‌ها حدود ۲۶۴ میلیون هکتار از جنگل‌های جهان را شامل شده که این سطح هر ساله حدود ۱/۵ گیگا تن از کربن هوا را جذب و ترسیب می‌نماید.

میزان ترسیب کربن در اراضی جنگلی بستگی به فعالیت‌های مدیریتی اتخاذ شده، گونه‌های درختی موجود و پوشش مساحت جغرافیایی دارد. میزان ترسیب کربن در تبدیل اراضی کشاورزی به جنگل‌ها با روش‌های مختلف به‌ویژه جنگل کاری، به‌طور قابل ملاحظه‌ای براساس نوع گونه و منطقه کشت متغیر می‌باشد. همچنین میزان ترسیب کربن با توجه به رشد درختان تقریباً دارای الگوی یکسانی است که شامل یک روند صعودی در مرحله ابتدایی و به دنبال آن یک مرحله به‌تدریج نزولی می‌باشد. به‌طور کلی، هر هکتار جنگل کاری در مناطق معتدله می‌تواند سالانه حدود ۴ تن کربن را ترسیب نماید.

افزایش پوشش درختی خارج از محدوده جنگل

درختان خارج از محدوده جنگل متضمن پیاده‌نمودن سیستم‌های آگروفارستری در اراضی کشاورزی و مزارع، کاشت درخت در چشم اندازهای روستایی و امتداد جاده‌ها، رودخانه‌ها و مناطق مسکونی و همچنین در محدوده شهرها می‌باشد. درختان خارج از زون جنگل، نقش مهمی را در پایداری زیست محیطی ایفا نموده و بستری را برای ایجاد درآمد و ارائه کالاها و خدمات اکوسیستمی به خانوارهای روستایی فراهم می‌نماید. در نتیجه عاملی مهم در ایجاد امنیت غذایی و تعدیل فقر به شمار می‌رود.

در سراسر جهان، درختان خارج از زون جنگل، با ذخیره کردن کربن کمک به سزایی به کاهش اثرات تغییر اقلیم از طریق جلوگیری از تخریب سرزمین، تأمین سوخت جایگزین به‌جای سوخت‌های فسیلی و تثبیت ازت و در نتیجه کاهش استفاده از کودهای شیمیایی می‌نماید. درختان موجود در اراضی کشاورزی ذخائر کربن ارزشمندی در سطح جهان محسوب می‌شوند. تقریباً نیمی از اراضی کشاورزی جهان حداقل دارای ۱۰٪ پوشش درختی می‌باشد. سهم درختان خارج از زون جنگل در کاهش و تعدیل اثرات تغییر اقلیم را می‌توان با بهبود و توسعه سیستم‌های آگروفارستری و جنگلداری شهری به میزان قابل توجهی افزایش داد.

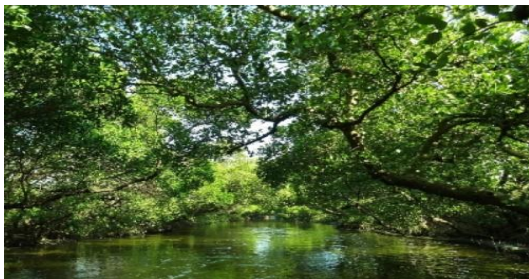

اهمیت ارائه رویکردهای خلاقانه، اجرای فعالیت‌های موفق و تعاملات بین‌المللی و همچنین استفاده از تجارب ارزشمند کشورها در مدیریت جنگل تاکید می‌نماید.

جنگل‌ها و تغییر اقلیم

ساغر داراب زند

براساس گزارش ارزیابی منابع جنگلی جهان (فانو، ۲۰۲۰)، جنگل‌های جهان تقریباً ۶۶۲ میلیون تن کربن را در زیست‌توده‌ها (۴۴ درصد)، مواد آلی خاک (۴۵ درصد) و بقیه را در شاخ و برگ خشکیده درختان و لاشبرگ‌ها ذخیره می‌نمایند. در طی ۳۰ سال اخیر، میزان ذخایر کربن در زیست‌توده‌های جنگلی با کاهش حدود ۶ میلیون تنی همراه بوده که عمدتاً ناشی از جنگل‌زدایی و تخریب جنگل‌ها می‌باشد.

جنگل‌های مانگرو سهم به‌سزایی در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، ذخیره کربن و حفاظت از مناطق ساحلی در مقابل بلایای طبیعی ایفا می‌نمایند. جنگل‌ها می‌توانند براساس سن، سلامت یا میزان آسیب‌پذیری در برابر حریق و سایر نابسامانی‌ها و همچنین نحوه مدیریت اعمال شده، مخزن یا منبع خالص کربن باشند.

اگرچه اکوسیستم‌های جنگلی به صورت طبیعی پویا و در حال تغییر و تحول است، اما سرعت تغییرات پیش‌بینی شده در آن‌ها ممکن است از ظرفیت طبیعی گونه‌های جنگلی و اکوسیستم‌ها

درختان خارج از زون جنگل نقش مهمی را در زمینه سازگاری با تغییر اقلیمی از طریق عملیات تغییر کاربری اراضی، تامین معیشت پایدار و تنوع‌بخشی به منابع درآمدی، افزایش بازدهی کشاورزی، به حداقل رسانیدن خسارات ناشی از تغییر اقلیم بر تولیدات و همچنین انعطاف‌پذیری سیستم‌های زراعی در برابر تغییر اقلیم ایفا می‌نمایند.

افزایش سطح ذخایر کربن جنگل

اجرای مؤثر فعالیت‌های بهینه مدیریتی، عملکردهای متنوع جنگل‌ها را تضمین نموده و می‌تواند موجب افزایش ذخایر کربن جنگل گردد. فعالیت‌ها یا عملیات ویژه مدیریتی جنگل نظیر پرورش جنگل (عملیات نوردهی و غنی‌سازی محوطه‌های تخریب یافته و نظایر آن) انتخاب گونه، اصلاح یا تغییر سیکل بهره‌برداری می‌تواند در جهت افزایش ذخایر کربن جنگل، پتانسیل کاهش تغییرات اقلیمی عرصه‌ها با مد نظر قراردادن تاثیر بر سایر ارزش‌های جنگل و تعاملات چند گانه در داخل اکوسیستم‌ها اتخاذ گردد.

در همین ارتباط، فانو از ارتقای سطح مدیریت جنگل‌های کشورهای عضو در راستای کاهش معضل تغییر اقلیم حمایت نموده و توصیه می‌نماید تا میزان جذب کربن خود را از طریق جنگل‌ها افزایش دهند. با وجود چنین معضلی، این سازمان بر

عرصه‌های طبیعی را افزایش می‌دهد بلکه تاثیر منفی بر اکوسیستم‌ها و زیرساخت‌ها دارند. تغییر اقلیم آسیب‌پذیری جوامعی که برای تأمین معاش خود به جنگل‌ها وابسته‌اند، را بیشتر می‌کند. لذا لازم است تدابیری جدی برای تدوین و ارائه راهبردها و نیز انجام اقداماتی جهت افزایش تاب‌آوری جنگل‌ها اندیشیده شود.

با اعمال صحیح مدیریت پایدار جنگل، می‌توان به سازگاری با تغییر اقلیم و کاهش اثرات تشدیدکننده آن از طریق حفظ، احیا و توسعه پوشش جنگل و در نتیجه ذخیره بیشتر کربن در اکوسیستم خشکی کمک نمود. این موضوع توجه بیشتر به اهمیت مسائل مربوط به جنگل‌ها در تدوین دستورکارهای سیاسی را دوچندان ساخته است. محصولات جنگلی مقادیر زیادی کربن را ذخیره و به چرخه طبیعت باز می‌گردانند و به‌واسطه تجارت، محصولات یادشده در سراسر جهان جابه‌جا می‌شوند. این عملکرد پیچیده بی‌شک در قالب گفتمانی نو در شکل‌دهی نقش آینده جنگل‌ها در اقتصاد کم‌کربن و رسیدن به یک توافق‌نامه اقلیمی در سطح جهان را ضروری می‌نماید. یکپارچه‌سازی تقاضاهای عینی برای جبران میزان کربن در جنگل‌ها با حفاظت از تنوع زیستی و حوزه‌های آبخیز در برهه ای که مصرف محصولات جنگلی رو به افزایش است، معادله‌ای چالش‌برانگیز در جهان محسوب می‌گردد.

کاهش و سازگاری در متن توافقنامه پاریس

در سال ۲۰۱۵ میلادی، اعضای چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد در پاریس با هدف تاکید بر اهمیت نحوه کاربری زمین در حذف گازهای گلخانه‌ای جو زمین، توافق‌نامه

در راستای سازگاری بیشتر باشد. به علاوه، بلایا و رخداد‌های اقلیمی حدی ممکن است ظرفیت کشورها برای پاسخ‌گویی سریع و موثر به آن‌ها را به چالش بکشاند.

تغییرات اقلیمی می‌تواند اثرات مثبت و منفی بر جنگل‌ها داشته باشد. برای مثال، در برخی مناطق ممکن است افزایش بارش باران منجر به رشد گونه‌های جنگلی شود، و در عین حال در منطقه‌ای دیگر با افزایش تعداد یا شدت موارد حریق در عرصه‌های طبیعی، سیلاب، رانش زمین، خشکسالی، طوفان، شیوع آفات و یا هجوم گونه‌های بیگانه مهاجم مواجه گردند. تغییرات اقلیمی پراکنش تیپ‌های جنگلی، گونه‌های درختی، ظرفیت جنگل‌ها جهت ارائه خدمات زیست محیطی، حاصل‌خیزی جنگل‌ها، مناسب بودن زیستگاه‌ها برای گونه‌های خاص گیاهی و جانوری و دسترسی به غذا و سایر محصولات جنگلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. وقوع حریق در جنگل‌های بسیاری از نقاط جهان در حال افزایش بوده و همچنین تهدیدهای جدید اقلیمی در ارتباط با سلامت، شادابی و تنوع زیستی جنگل‌ها در حال ظهور است. اراضی خشک و جنگل‌های مناطق کوهستانی و ساحلی به شدت آسیب‌پذیر هستند. تغییرات اقلیمی ممکن است منجر به خشکیدگی وسیع جنگل‌ها و در نتیجه انتشار میزان بالایی از گازهای گلخانه‌ای شده که به نوبه خود موجب تشدید تغییرات اقلیمی خواهد گردید. این تغییرات و به تبع آن افزایش تجارت جهانی با تغییر و تحولات آشفته آفات بومی جنگلی، عوامل بیماری‌زا و در نهایت ایجاد شرایط لازم جهت گسترش گونه‌های غیربومی مهاجم همراه است. تغییر اقلیم، نه تنها خطر وقوع حریق در

جنگل، مانند اجرای قوانین مربوط به جنگل‌ها، حاکمیت و تجارت منجر شود.

نقش محصولات جنگلی در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی

جنگل‌هایی که به صورت پایدار مدیریت می‌شوند، علاوه بر نقش مستقیم خود در کاهش اثرات تغییرات اقلیم، با جایگزین ساختن محصولاتشان به عنوان سوخت‌های فسیلی و غیره و همچنین مواردی با کربن بالا مانند فولاد، آلومینیوم و پلاستیک، به صورت غیرمستقیم نیز می‌توانند در این کاهش سهم باشند. ارایه و ترویج استفاده از سوخت‌ها و محصولات کم‌کربن، زیربنای توسعه اقتصاد سبز به شمار می‌رود. چوب سوخت، زغال‌چوب و سایر اشکال مختلف منابع انرژی تجدیدشونده وابسته به چوب مهمترین منابع انرژی زیستی در جهان می‌باشند. در کشورهای در حال توسعه، بیش از دو میلیارد نفر برای پخت و پز و گرمایش به انرژی چوب وابسته هستند. در بخش اعظمی از آفریقا، غالباً چوب سوخت تنها منبع انرژی مقرون به صرفه و در دسترس بوده و تقریباً ۹۰٪ مصرف انرژی اولیه را تأمین می‌نماید.

کربن جذب شده توسط درختان، می‌تواند برای دهه‌ها در محصولات چوبی با دوام نظیر الوار ساختمانی و مبلمان ذخیره

مهمی را برای مقابله با تغییرات اقلیمی تصویب نمودند. در همین ارتباط، نقش جنگل‌ها در حفظ و افزایش حوضچه‌ها و ذخایر کربن مورد تأکید ویژه قرار گرفت. این مهم جنگل‌ها را در مرکز تلاش‌های جهانی برای رویارویی با تغییرات اقلیمی قرار داده و چشم‌اندازهای جدیدی برای تصویب قوانین ملی در خصوص جنگل‌ها و اقدامات مرتبط با آن برای دستیابی به مدیریت پایدار جنگل‌ها ایجاد نموده است.

توافق‌نامه پاریس غالباً رویکردهای توسعه‌ای را که توأماً بر مبنای سازگاری با تغییرات اقلیمی و کاهش اثرات آن به منظور یکپارچه نمودن مدیریت پایدار جنگل‌ها باشد، مورد توجه قرار می‌دهد. در همین ارتباط، برنامه‌های مشارکتی در سطح ملی از ارکان مهم توافق‌نامه پاریس در راستای دستیابی به اهداف بلندمدت محسوب می‌گردد. در واقع برنامه مزبور بیانگر تلاش کشورها برای سازگاری با اثرات تغییر اقلیم و کاهش انتشار آن در سطح ملی است.

رویکردهای مشترک کاهش و سازگاری مشتمل بر سیاست‌های ارتقا و تداوم پایداری درازمدت اقدامات مقابله با تغییرات اقلیمی نظیر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از جنگل‌زدایی و تخریب جنگل‌ها و همچنین حفظ و افزایش ذخایر کربن در جنگل‌هاست. با تلفیق اهداف سازگاری با اثرات تغییر اقلیم و کاهش انتشار آن در سیاست بخش جنگل، می‌توان نظاره‌گر همسویی اهداف مدیریتی جنگل‌ها با اهداف مربوط به تعدیل اثرات تغییر اقلیم و سازگاری با آن بود. به علاوه این موضوع می‌تواند به هم‌افزایی با سایر فرآیندهای مرتبط با بخش

¹ NDCs- Nationally determined contributions

جنگل‌های دست‌کاشت و کاهش روند بیابان‌زایی

ساغر داراب‌زند

کاهش پوشش گیاهی، روند بیابان‌زایی را در مناطق خشک و نیمه‌خشک تشدید می‌نماید. بنابراین، از جمله مهمترین راه‌های احیا و رویارویی با معضل بیابان‌زایی، جایگزین نمودن درختان و جنگل‌های از بین رفته از طریق جنگل‌کاری مستقیم یا اعمال اقدامات آگروفارستری در شرایط سخت محیطی خواهد بود.

کنفرانس مقابله با بیابان‌زایی ملل متحد در سال ۱۹۷۷ میلادی از اجرای برنامه‌های درخت‌کاری شامل احداث کمربند سبز حفاظتی، درختستان و کاشت گونه‌های مناسب چوب‌سوخت در راستای تثبیت شن‌های روان حمایت نمود. با اجرایی شدن کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی و کاهش اثرات خشکسالی در سال ۱۹۹۶ میلادی، بر انضمام فعالیت‌های جنگل‌داری در استراتژی‌های مقابله با بیابان‌زایی و کاهش اثرات خشکسالی که متضمن توسعه یکپارچه و مدیریت اراضی آسیب‌پذیر بود، تأکید گردید.

در این میان لازم است جهت درک نقش درختان، به اختصار مراحل بیابانی‌شدن اراضی را که عموماً بر اثر کاهش میزان بارندگی، چرای مفرط دام، کوبیده شدن خاک، بروز حریق در

شود؛ بنابراین، مخزنی از کربن نهفته در چوب‌های خارج از جنگل به شکل محصولات چوبی وجود داد.

سازه‌های چوبی ماندگاری و دوام بالایی داشته و می‌توانند کربن زیادی را در خود ذخیره نمایند.

در حالی که این محصولات به ذخیره کربن ادامه می‌دهند، جنگل‌هایی که این محصولات از آن‌ها به دست آمده‌اند، چنانچه در معرض فرآیند مدیریت پایدار جنگل‌ها قرار گیرند، دوباره رشد کرده و کربن بیشتری را از جو جذب می‌نمایند. بنابراین افزایش استفاده از چوب در ابزارها و وسایلی با عمر طولانی نقش مهمی در راستای کاهش تغییرات اقلیمی و توسعه اقتصاد سبز ایفا می‌نماید. به عبارت دیگر، برای تقویت اثر کاهش تغییرات اقلیمی، تقاضا باید به سمت محصولات چوبی با دوام باشد و جایگزین مواد دیگری شود که برای تولید آن‌ها به انرژی زیادی نیاز دارند.

در عین حال شکاف قابل توجهی میان واقعیت و پتانسیل جنگل‌ها و محصولات چوبی در کاهش تغییرات اقلیمی وجود دارد. برای کاهش این شکاف و نیز در راستای افزایش عرضه و تقاضا برای محصولات بادوام جنگل و خدمات اکوسیستمی، ارایه سیاست‌های عمومی، ایجاد انگیزه مثبت و تلاش مضاعف اجتناب‌ناپذیر است.

داده و کشاورزان و دامداران به مناطق جدید کوچ نموده و مجدداً چرخه تخریب آغاز می‌شود؛

- و آنگاه نمایی از بیابان است و بیابان و ...

درخت کاری می‌تواند فرآیند بیابان‌زایی و روند تخریب محیط زیست را متوقف نموده و به عنوان یک مؤلفه مهم مدیریت بهینه منابع تجدیدشونده مطرح گردد. هدف از اجرای چنین اقداماتی نظیر پروژه احداث کمربند سبز و پیاده‌سازی برنامه‌های جنگل‌داری اجتماعی توسط بسیاری از کشورها برخلاف انگاره‌های نادرست دهه‌های گذشته نیست بلکه صرفاً به دلیل ایجاد موانع فیزیکی جهت مقابله با بیابان‌زایی و هدف از آن گسترش و ایجاد محیط زیست مناسب و پاک و نیز رفع نیازهای جوامع محلی است.

ایجاد کمربند سبز به موازات عملیات آگروفارستری به عنوان بخشی از یک استراتژی یکپارچه کاربردی اراضی، می‌تواند محیط زیست آسیب دیده و شرایط سخت زندگی را از جهات مختلف به‌ویژه از طریق کاهش میزان فرسایش خاک، افزایش ذخائر چوب سوخت، ایجاد سایه و پناهگاه، جلوگیری از خشکیدگی بیش از حد محصولات در اثر وزش بادهای سهمگین و مهار هجوم شن و ماسه بهبود بخشد. نتایج حاصله از این اقدامات، خود موجب توقف عوامل تشدید کننده روند بیابان‌زایی می‌گردد. لذا همانگونه که فشار بیش از حد اولیه منجر به بیابانی‌شدن عرصه‌ها می‌شود، به همان نسبت نیز فواید

ساوانا و جمع‌آوری بیش از حد هیزم و علوفه اتفاق می‌افتد، مورد بررسی قرار گیرد.

مراحل بیابانی شدن اراضی

- فشار بیش از حد به زمین، سبب از بین رفتن کامل علوفه و پوشش گیاهی و نمایان شدن خاک می‌گردد؛
- خاک نمایان شده در معرض فرسایش بادی قرار گرفته و اراضی مجاور خاک‌های تخریب‌یافته و فرسوده، شروع به گسترده شدن می‌نماید؛
- سرانجام زمانی فرا می‌رسد که درختان و بوته‌ها به همراه بیشتر پوشش گیاهی ناپدید شده و فرسایش خاک به طور چشمگیری افزایش یافته و حاصلخیزی خاک هم به سرعت کاهش می‌یابد؛

- فرسایش بادی با گستردگی زیاد به صورت طوفان‌های گرد و غبار در اراضی بدون پناه به سرعت اتفاق می‌افتد. در چنین شرایطی فشار حاصله از چرای دام و هجوم شن‌های روان، رشد پوشش گیاهی باقی مانده را متوقف می‌سازد. کانال‌های آبیاری از شن‌های روان مملو شده و حتی مزارع زیر لایه‌ای از شن‌های روان می‌رود؛
- پس از نابودی پوشش گیاهی و پوشیده شدن منطقه توسط شن‌های روان، زمین به طور موقت ارزش خود را از دست

کار هستند از امنیت شغلی طولانی مدتی برخوردار بوده که می‌تواند در کاهش روند مهاجرت در آفریقا نیز موثر باشد.

در حال حاضر، دیوار بزرگ سبز در بیش از ۲۰ کشور آفریقایی در حال ساخت بوده و بیش از ۸ میلیارد دلار در حمایت از این مهم تجهیز منابع شده است. این ابتکار، منجر به اتحاد کشورهای آفریقایی با شرکای بین‌المللی خود، تحت رهبری کمیسیون اتحادیه‌ی آفریقا و آژانس پان آفریقایی دیوار بزرگ سبز شده است.

اهداف

این ابتکار در نظر دارد تا سال ۲۰۳۰ میلادی، ۱۰۰ میلیون هکتار از اراضی تخریب یافته را احیاء، ۲۵۰ میلیون تن کربن را ترسیب و ۱۰ میلیون شغل سبز ایجاد نماید. اقدام مزبور از جوامع محلی نزدیک به دیوار به شرح ذیل حمایت می‌کند:

- کمک به کشت در اراضی حاصلخیز به عنوان باارزش‌ترین سرمایه‌های طبیعی بشر؛
- کمک به رشد فرصت‌های اقتصادی برای جوان‌ترین مردم جهان؛
- کمک به بهبود وضعیت امنیت غذایی برای میلیون‌ها نفر از مردم جهان که از گرسنگی شدید رنج می‌برند؛
- افزایش تاب‌آوری اقلیمی در مناطقی که دمای آن بیش از سایر نقاط زمین می‌باشد؛
- ایجاد عجایب و شگفتی جدید جهانی در امتداد ۸۰۰۰ کیلومتری دیوار مزبور در کل قاره پنهان آفریقا.

متنوع درخت‌کاری با تقویت یکدیگر موجب تسریع روند احیای مناطق بیابانی شده، می‌شود.

اما به هر حال باید به خاطر داشت که فرآیند احیای اراضی تخریب‌شده از طریق درخت‌کاری و جنگل‌کاری، طولانی و زمان‌بر بوده و عملیات اصلاحی و پرورشی بسیار سخت و پرهزینه می‌باشد.

ابتکار دیوار بزرگ سبز

ساغر داراب‌زند

دیوار بزرگ سبز نمادی از امید در برابر یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های زمان ما یعنی بیابان‌زایی به شمار می‌رود. این ابتکار مهم و نوین، در سال ۲۰۰۷ میلادی توسط اتحادیه آفریقا با هدف احیای عرصه‌های تخریب یافته آفریقا و ایجاد تحول در زندگی میلیون‌ها انسان در یکی از فقیرترین نواحی جهان یعنی منطقه ساحل، راه‌اندازی گردید. پس^۲ از اتمام فازهای اجرایی، این دیوار شگفت‌انگیز ۸۰۰۰ کیلومتری که در تمام عرض قاره گسترده شده، بزرگ‌ترین سازه زنده در سیاره زمین خواهد بود. این پروژه طولانی مدت بوده و تکمیل آن بیش از یک دهه به طول خواهد انجامید. بدین ترتیب کسانی که در این پروژه مشغول

³ The African Union Commission

⁴ Pan-African Agency of the Great Green Wall

¹ GGW: The Great Green Wall

² The Sahel

کشور	سطح مداخله (میلیون هکتار)	کشور	سطح مداخله (میلیون هکتار)
بورکینافاسو	۱۳/۳	چاد	۳
جیبوتی	۰/۳۴	اریتره	۱۲/۴
اتیوپی	۱۳/۲	مالی	۴۴/۴
موریتانی	۱/۶۵	نیجر	۴۷/۳
نیجریه	۱۷/۴	سنگال	۰/۸
سودان	۲/۳	کل	۱۵۶/۱

- بورکینافاسو: تولید و کاشت ۱۶ میلیون اصله نهال و بهبود وضعیت معیشت ۵۰۰۰۰ خانوار؛
- مالی: تولید و کاشت ۱۳۵۰۰۰ اصله نهال؛
- اریتره: تولید و کاشت ۱۲۹ میلیون اصله نهال؛
- نیجر: تولید و کاشت ۱۴۶ میلیون اصله نهال.

پروژه جبهه محلی محیط زیست برای اتحادیه سبز^۱ (۲۰۱۸-۲۰۱۴)

مکانیزم جهانی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد^۲ در قالب ابتکار دیوار بزرگ سبز، پروژه‌ای به نام FLEUVE را راه‌اندازی نمود. از سوی کمیسیون اروپا، مبلغی در حدود ۷ میلیون یورو به این ابتکار که از سال ۲۰۱۴ لغایت ۲۰۱۹ میلادی اجرا شد، تخصیص یافت.

هدف از اجرای این پروژه تقویت ظرفیت جوامع محلی در راستای کمک به افزایش روند سرمایه‌گذاری در زمینه احیای

نتایج کلیدی بر اساس داده‌های موجود در سال ۲۰۲۰ میلادی

دیوار بزرگ سبز در طول منطقه ساحل از سنگال در غرب، تا جیبوتی در شرق آفریقا امتداد دارد. دستاوردهای بی‌شماری در اکثر کشورهای عضو دیوار مزبور ثبت شده که بر اساس شواهد موجود برخی از کشورها از سایرین موفق‌تر بوده‌اند. برخی از کشورها، از اوایل سال ۲۰۰۸ فعالیت‌های خود را در این خصوص آغاز نموده‌اند و برخی دیگر تا زمان به تصویب رسیدن آن (سال ۲۰۱۴) با این ابتکار همراه نشدند.

۱۱ کشور اصلی در ایجاد دیوار بزرگ سبز شامل بورکینافاسو، چاد، جیبوتی، اریتره، اتیوپی، مالی، موریتانی، نیجر، نیجریه، سنگال و سودان هستند.

از زمان راه‌اندازی این پروژه در سال ۲۰۰۷، پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه احیاء حاصلخیزی اراضی حاصل شده است. در همین ارتباط، برخی کشورها که فعالیت‌های احیایی خوبی را در ابتکار دیوار بزرگ سبز انجام داده‌اند، عبارتند از:

- اتیوپی: تولید ۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون اصله نهال توسط جوامع محلی؛
- سنگال: کاشت بیش از ۱۸ میلیون اصله نهال و احیاء ۸۰۰۰۰۰ هکتار اراضی تخریب‌یافته توسط جوامع محلی؛
- نیجریه: تولید و کاشت ۸ میلیون اصله نهال و ایجاد ۱۳۹۶ شغل؛
- سودان: احیای ۲۰۰۰ هکتار از اراضی تخریب‌یافته؛

² UNCCD: United Nations Convention to Combat Desertification

¹ FLEUVE: Front Local Environnemental pour une Union Verte

همکاری ائتلاف اروپایی برای دآمداری شرق آفریقا سیاست ملی توسعه دآمداری را تدوین نموده است. برای دسترسی به این سند که از شاکله بسیار قوی برای تدوین و اجرا برخوردار است به آدرس ذیل مراجعه نمائید:

<https://www.celep.info/fdre-policies/>

دستورالعمل پایش و گزارش‌دهی اثرات طوفان شن و ریزگرد از طریق پایش چارچوب سنمایی

اپدیم یا مرکز آسیا-اقیانوسیه توسعه مدیریت اطلاعات بلایا منطقه آسیا-اقیانوسیه وابسته به دبیرخانه اسکاپ بوده و یکی از پنج کمیسیون سازمان ملل است که زیر نظر شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل فعالیت دارد.

اپدیم قرار است در حیطه سه رکن مدیریت اطلاعات بلایا یعنی اطلاعات، دانش و توسعه ظرفیت در چارچوب همکاری‌های منطقه‌ای فعالیت کند. به دلیل اولویت این زیرمناطق در کاهش خطرات بلایا و مشارکت مدیریتی این مرکز، فعالیت‌هایش را بر زیرمنطقه‌های جنوب و جنوب غرب و همچنین شمال و آسیای

سرزمین و ایجاد فرصت‌های شغلی یا مشاغل سبز است. این پروژه توسط افراد محلی جهت تقویت تاب‌آوری جوامع در برابر تخریب سرزمین، خشکسالی و تغییرات اقلیم هدایت می‌شود. پروژه‌های سرمایه‌گذاری خرد، تحت پروژه فوق در ۲۳ جامعه محلی و در ۵ کشور ساحلی (بورکینافاسو، چاد، مالی، نیجر و سنگال) اجرا گردید. اقدامات این پروژه همگام با فعالیت‌های منطقه‌ای در زمینه ظرفیت‌سازی، ارائه راهکارهای مناسب جهت مدیریت پایدار زمین و ایجاد نوآوری در تامین منابع مالی بود. همچنین، مکانیزم جهانی کنوانسیون مزبور در همکاری با بخش خصوصی که خرید محصولات دیم منطقه‌ای ساحلی را تضمین می‌کند، از توسعه‌ی زنجیره‌های ارزش پایدار حمایت می‌نماید. این امر منجر به ایجاد مشاغل مرتبط با زمین برای هزاران بانوی روستایی در منطقه‌ی ساحل می‌گردد.

معرفی کتاب و دستورالعمل‌های فنی

تدوین سیاست ملی توسعه دآمداری کشور اتیوپی

در سال‌های اخیر کشور اتیوپی اقدامات بسیار چشم‌گیری در زمینه محیط زیست انجام داده است. اولین بار این کشور در سال ۲۰۱۹، با کاشت بیش از ۳۵۰ میلیون نهال در یک روز رکورد جهانی کاشت نهال در یک روز را ثبت کرد. این کشور قصد دارد تا سال ۲۰۲۲، بیش از ۲۰ میلیارد نهال بکارد.

بی شک توجه ویژه یک کشور به موضوع محیط زیست، همه شقوق محیط زیست را شامل می‌شود. در این راستا این کشور با

² ESCAP: Economic and Social Commission for Asia and the Pacific

¹ CELEP: Coalition of European Lobbies for Eastern African Pastoralism

به صورت سالیانه توسط دولت‌ها (نهاد مرجع یا هماهنگ کننده ملی) در سامانه طراحی شده می‌باید بارگزاری شود.

برای دسترسی به این دستورالعمل به لینک ذیل مراجعه نمایید:

https://apdim.unescap.org/sites/default/files/2021-01/Guidelines_on_monitoring_and_reporting_the_impacts_of_sand_and_dust_storms_through_the_Sendai_Framework_monitoring_23_January_2021.pdf

مدیریت حریق جنگل – سیاست و فن‌آوری در کره جنوبی

در مورخ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۹۵، تفاهم نامه‌ای میان روسای دو سازمان متولی جنگل ایران و کره جنوبی امضا شد. یکی از محورهای مورد توافق بحث پایش و مدیریت حریق عرصه‌های طبیعی بود. به منظور بهره‌مندی از تفاهم‌نامه یادشده برای برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه مدیریت و اطفای حریق مکاتباتی از سوی بخش بین‌الملل سازمان با طرف کره‌ای انجام شد که موضوع موکول به زمانی دیگر گردید. همچنین مقرر گردید که در دوره مزبور علاوه بر کارشناسان ایرانی، کارشناسان سایر کشورها هم حضور یابند.

در این رفت و برگشت‌های ایمیلی و مراجعه به سایت سازمان جنگل‌داری کره، برخورد شد با متن انگلیسی دستورالعمل مدیریت حریق جنگل – سیاست و فن‌آوری آن کشور، که از

مرکزی اسکاپ متمرکز کرده، اما ممکن است نهایتاً تمام مناطق آسیا – اقیانوسیه را در بر گیرد.

این مرکز در صدد است رویکرد چندمخاطره‌ای با تأکید بر زلزله، سیل‌ها، گردباد و خشکسالی به عنوان بلایای اصلی منطقه را در برنامه‌ریزی و فعالیت‌هایش بگنجانند؛ همچنین قرار است تمام فازها و بخش‌های مدیریت بلایا و کاهش خطر را قبل، بعد و حین وقوع بلایا در برگیرد.

اپدیم در سال ۲۰۲۰، دستورالعملی برای پایش و گزارش‌دهی اثرات طوفان‌شن و ریزگرد از طریق پایش چارچوب سندایی تدوین نمود.

سند فوق، چارچوبی برای طراحی یک سامانه ملی به منظور گزارش‌دهی سالیانه در زمینه خسارات طوفان‌های شن و گرد و غبار به دفتر کاهش بلایای طبیعی سازمان ملل متحد بوده که در راستای چارچوب پایش سندایی تدوین شده است. در این دستورالعمل، اهداف چهارگانه و شاخص‌های مربوط به ارزیابی تاثیر بلایا شامل آمار مرگ و میر و تعداد مصدومان، افراد مبتلا به، خسارات مستقیم به زیرساخت‌های اقتصادی و نیز اختلال در روند ارائه خدمات در نظر گرفته شده است. اطلاعات تهیه شده

² UNDRR: United Nations Office for Disaster Risk Reduction

³ SFM: Sendai Framework Monitoring

¹UNESCAP-APDIM (2020), Guideline on monitoring and reporting the impact of sand and dust storms through the Sendai Framework monitoring.

در یک سطح پائین‌تر، این طبقه‌بندی ۲۵ بیوم و ۱۰۸ گروه کارکردی اکوسیستم معرفی می‌کند. برای دسترسی به این گزارش فنی به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

<https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2020-037-En.pdf>

طریق لینک ذیل در قسمت Ebook سایت آن سازمان قابل دسترسی است.

<https://english.forest.go.kr/kfswweb/kfs/subIdx/Index.do?mn=UENG>

تیپولوژی جهانی اکوسیستم – ۲

بیوم‌ها و اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت

^۱ این گزارش را کمیسیون مدیریت اکوسیستم اتحادیه بین‌المللی حفظ طبیعت تهیه نموده است. این کمیسیون رویکردهای اکوسیستم محور برای مدیریت چشم‌اندازهای آبی و آبی (سیمای منظر) را ترویج می‌کند. در این رهگذر ضمن ارائه راهنمایی، از مدیریت اکوسیستم محور و ترویج تاب‌آوری سیستم اجتماعی – اکولوژیک برای رفع چالش‌های جهانی حمایت می‌نماید.

IUCN Global Ecosystem Typology 2.0

Descriptive profiles for biomes and ecosystem functional groups

David A. Keith, Jose R. Ferrer-Paris, Emily Nicholson and Richard T. Kingsford (editors)

^۲

در کلان تقسیم‌بندی اکوسیستم جهانی را مشتمل بر ۵ قلمرو

^۳

ذیل می‌دانند: خشکی، زیرزمینی، آب شیرین (شامل پیکره‌های آب شور در سطح زمین)، دریایی و جو زمین.

³ Subterranean

¹ CEM: Commission on Ecosystem Management

² Realm

نقشه حریق‌های روی داده در تیرماه ۱۴۰۰

